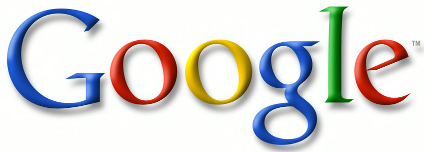
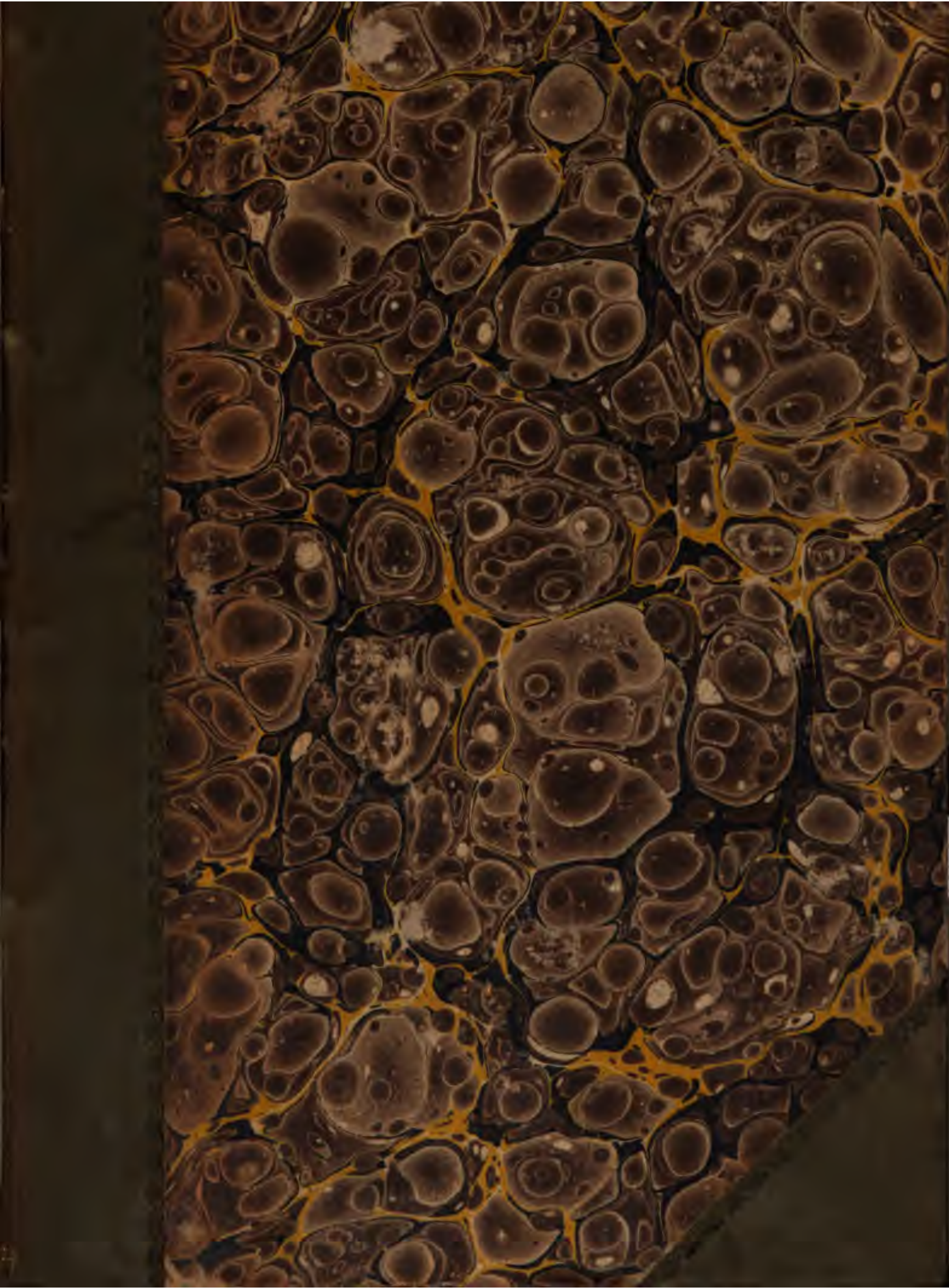

Google

600011207H

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΥΑΓΟΡΑΣ.

ISOCRATIS EVAGORAS.

EDIDIT

PROOEMIO ET ANNOTATIONE

INSTRUXIT

DR. P. J. LELOUP.

MOGUNTIAE,
APUD FLORIANUM KUPFERBERG.
1828.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΥΑΓΟΡΑΣ.

ISOCRATIS EVAGORAS.

EDIDIT

PROOEMIO ET ANNOTATIONE

INSTRUXIT

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VIRO CLARISSIMO

AUG. FERD. NAEKIO

PROFESSORI ERUDITISSIMO

PRAECEPTORI OPTIMO

HUNC EVAGORAM

CONSECRAVIT

EDITOR.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ
ΕΥΑΓΟΡΑΣ.

PROOEMIUM.

Orationes funebres Dionysius Halicarnass. *τέχν*. Oper. tom. II. p. 39. ed. Sylburg ita distinguit: Ὁ *μὲν κοινὸς πρὸς πόλιν ἅπασαν καὶ δῆμον· ὁ ἐπὶ τοῖς ἐν πολέμῳ πεσοῦσιν, ἰδίᾳ δὲ καὶ καθ' ἕκαστον ὁ ἕτερος αὐτοῖν, οἷα δὴ τὰ πολλὰ εἰρήνῃ συμπίπτειν ἀνάγκη*. Ad posterius genus Evagorae haec laudatio pertinet, quae *ἀναγνώσει* non luci elaborata, ad Nicoclem, splendidum et liberalem regem *) missa est. Cum sophistae plerumque heroes *μυθικοὺς* et mera *εἴδωλα* in *ἐγκωμίοις* suis celebrarent, recentiores et quorum merita lectorum insiderent animis, viros Isocrates laudari voluit. Evagor. cap. 2. Ἐχρῆν

*) Isocrates de Permutat, cap. 16. Ἠκούσατε δὲ καὶ τοῦ κατηγόρου λέγοντος, ὅτι παρὰ Νικοκλέους τοῦ τῶν Σαλαμινίων βασιλέως πολλὰς ἔλαβον καὶ μεγάλας δωρεάς· καὶ τοῦτο τίνι πιστὸν ὑμῶν ἐστίν, ὡς Νικοκλῆς ἔδωκέ μοι ταύτας, ἵνα δίκας μανθάνῃ λέγειν, ὃς καὶ τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ὥςπερ δεσπότης ἐδίκαζεν; Sed vide, quae in fronte editionis nostrae orat. de pac. p. 36. exposuimus. Evagor. cap. 16. legitur: Πρῶτος καὶ μόνος τῶν ἐν τυραννίδι καὶ πλούτῳ καὶ τρυφαῖς ὄντων φιλοσοφεῖν κ. τ. λ.

μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαινεῖν τοὺς ἐφ' αὑτῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς γεγενημένους. Ibid. Οὕτω γάρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥςθ' ἥδιον εὐλογουμένων ἀκούειν οὓς οὐκ ἴσασιν εἰ γεγόνασιν ἢ κ. τ. λ. Cuius generis ut specimen ederet, orationem nostram conscripsit *), numerum et εὐφωνίαν, quibus carmina nitent, affectans. Cap. 3. postquam ea, quibus poetae ad lectorem delectandum fruuntur, commoda percensuit, ita pergit: Ὅμως δὲ καίπερ τοσοῦτον πλεονεκτούσης τῆς ποιήσεως, οὐκ ὀκνητέον ἀλλ' ἀποπειρατέον τῶν λόγων ἐστὶν εἰ καὶ τοῦτο δυνήσονται, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας εὐλογεῖν μηδὲν χεῖρον τῶν ἐν ταῖς ᾠδαῖς καὶ

---

*) Orationem, quae Busiris inscribitur, satiram in sophistas melius quam Busiridis ἐγκώμιον dicas. Elogium autem Helenae iuvenis adhuc, ut videtur, Isocrates composuit, ut in oratione exornanda cum Gorgia, qui in eodem argumento versatus erat, decertaret. Verum liceat nobis hic de quadam Isocratis cum Gorgia in studiis similitudine monere. In genere dicendi aliquid de Gorgia Nostrum sumpsisse Commentat. de Isocrat agend. etc. p. 23. et 24. ostendimus. Rhetoricam edocuit Gorgias; docuit et Isocrates. Isocrates τέχνην seu scriptum de arte dicendi fecit; Gorgias rhetorica quaedam scilicet περὶ τῶν ἀνομοίων καὶ τῶν ὁμογενῶν (cf. Dionys. Halic. de compos. verb. p. 11. ed. Sylburg.) scripsit. Isocrates porro in πανηγυρικῷ Graecos hortatur, ut discordiarum obliti consociatas vires in barbarum convertant; eadem Gorgias in Ὀλυμπικῷ egerat; de quo vid Geel. Histor. Crit. Soph. p. 32. Helenam denique uterque laudavit, sed ita ut ibi quoque Gorgias mere sophisticum et παιδαριώδη, pulcri et veri simul amatorem Isocrates, se praeberet.

τοῖς μέτροις ἐγκωμιαζόντων. Sed non numero tantum et concinnitate, perspicuitate etiam, lenitate atque elocutionis candore (καθαρότης) hic Evagoras adeo eminet, ut ea quasi pellucidi amnis leni flumine lector recreetur.

Res Salaminias, quarum in oratione nostra mentio fit, cum aliquid difficultatis habeant, eo, quo mihi evenisse videntur, ordine describam.

Evagoram a Teucro, Salaminio illo *), oriundum (Pausan. 1, 3. γενεαλογῶν ἐς προγόνους ἀνέβαινε Τεῦκρον καὶ Κινύρου θυγατέρα) Olymp. XCIII. Salamine Cypri regnasse manifestum est. Ad eum enim post cladem ad Aegos flumen Conon confugit. Isocrat. Evagor. c. 11. et Philippic. c. 25. Xenoph. Hellen. II, 1. Aristotel. Rhetoric. II, 23. et Plutarch. Artaxerx. cap. 21. Adde Diodorum Sicul., qui disertis verbis libr. XIII. p. 224. ed. Rhodomann.: Πρὸς Εὐαγόραν δὲ τὸν ἀφηγούμενον τῆς Κύπρου κατέφυγεν ἔχων πρὸς αὐτὸν φιλίαν. Ad dominatorem igitur non ad privatum virum confugit. Existimasse autem videtur Diodorus iam ante fugam et Abdemonem eiectum Evagoram Salaminio regno potitum esse, cum libr. XIV. p. 310. Olymp. XCVII. 2. demum redeuntem eum inducat. Verba sunt: Κατὰ μὲν τὴν Κύπρον Εὐαγόρας ὁ Σαλαμίνιος, ὃς ἦν μὲν εὐγενέστατος (τῶν γὰρ

*) De Teucro et regno ab eo condito cf. Virgil. Aen. 1, 623. Horat. Carm. I. 7. Vellei. Paterc. 1, 1. Herodot. VII. p. 238. ed. Schweigh., ubi de origine novem Cypriacarum gentium: Οἱ μὲν ἀπὸ Σαλαμῖνος καὶ Ἀθηνέων. Adde Verpoortenii Dissertat. de regn. Salamin. in Cypro.

Olymp. XCVIII. 2., cum foedere Antalcidae scilicet in ditionem Persarum Clazomenae et Cyprus (Xenoph. Hellen. V, 1. Isocrat. Paneg. cap. 39.) cessurae erant, bellum erupit. In quo Evagoras adeo strenue dimicavit, ut ope Chabriae totam fere insulam subegerit. Isocrat. Evagor. cap. 12. eiusd. Panegyr. cap. 23. et Nepot. Chabr. cap. 2.

Id bellum usque ad Olymp. C. 2. decem igitur ferme annos duravit; quod etiam ex epitoma Theopompi in Photii Biblioth. cod. CLXXVII apparet: καὶ ὡς Νεκτενβίιος παρειληφότος τῶν Αἰγυπτίων βασιλείαν, πρὸς Λακεδαιμονίους πρέσβεις ἀπέστειλεν Εὐαγόρας· τίνα τε τρόπον ὁ περὶ Κύπρον αὐτῷ πόλεμος διελύθη. De prochronismo Eusebii qui his Olympiadis XCVIII annum primum, paci inter Evagoram et Persam eiusdem Olympiadis annum alterum assignat, monuit Spohn. in Corollario de ann. edit. Panegyr. Mori Panegyrici editioni, quam curavit, praeposito p. XXXVII.

In decem annis belli Cyprici consentiunt Diodorus libr. XV. p. 334. et Isocrates orat. nostr. cap. 12. Loco Panegyrici cap. 39. οἰκῶν δὲ τὴν νῆσον κατὰ μὲν θάλατταν προδεδυστύχηκεν κ. τ. λ. ἀλλ' ἤδη μὲν ἓξ ἔτη διατέτριφεν recte Spohnius sex annos de tempore, quod post navale certamen elapsum erat, sumpsit. Eum ista contentio finem habuit, ut Evagoras, Salaminis ditionem servans, tributum regi Persidis, non tamen ut subditus dominatori sed ut rex regi, solveret. De quo monuimus prolegom. in Isocrat. Philippic. p. 17.

Haud dudum tranquillis regni rebus Cyprius rex fruitus est. Ab eunucho enim Thrasydaeo obtruncatus est Olymp. CI. 3. Photius l. l. *Τρασυδαίου τὴν ἐκείνων* (Evagorae Protagoraeque eius filii) *ἀναίρεσιν κατεργασαμένου*. Difficultas, quam praebet Diodori locus XV. pag. 363. *Κατὰ μὲν τὴν Κύπρον Νικοκλῆς ὁ εὐνοῦχος ἐδολοφόνησεν Ἐυαγόραν τὸν βασιλέα καὶ τῆς τῶν Σαλαμινίων βασιλείας ἐκυρίευσε*, solvitur, si cum Simsonio in Chronic. (de quo monuit Langius in Germanico prooemio orationis nostrae) *κατὰ μὲν τὴν Κύπρον Νικοκλῆς, ἐπεὶ ὁ εὐνοῦχος ἐδολοφόνησεν Ἐυαγόραν τὸν βασιλέα, τῆς τῶν Σαλαμινίων βασιλείας κ. τ. λ.* legas.

Quod si Isocrates ipso, quo Evagoras obiit, anno hanc orationem confecit, duos et sexaginta annos natus fuit, ita ut vel hac aetate de se dicere posset cap. 15. *ὑστερίζω γὰρ τῆς ἀκμῆς τῆς ἐμαυτοῦ, μεθ᾽ ἧς ἀκριβέστερον καὶ φιλοπονέστερον ἐξειργασάμην ἂν τὸν ἔπαινον τοῦτον.*

Cypri temporibus Evagorae novem regna erant, quorum sedes Paphus, Amathus, Laphatus, Curium, Marium, Cynireia (conditore Cyniro) Soli (urbs in Cilicia idem nomen habebat Or. nostr. cap. 6. *σωθεὶς εἰς Σόλους τῆς Κιλικίας*) Citium et Salamis fuere. De hac insula plura qui legere cupiat, adeat Meursii librum qui *Cyprus, Rhodus et Creta* inscribitur.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΥΑΓΟΡΑΣ.

ISOCRATIS EVAGORAS.

EDIDIT

PROOEMIO ET ANNOTATIONE

INSTRUXIT

DR. P. J. LELOUP.

MOGUNTIAE,

APUD FLORIANUM KUPFERBERG.

1828.

VIRO CLARISSIMO

AUG. FERD. NAEKIO

PROFESSORI ERUDITISSIMO

PRAECEPTORI OPTIMO

HUNC EVAGORAM

CONSECRAVIT

EDITOR.

οὔτ' ἐκεῖνος ἠθύμησεν οὔτε τῶν παρακληθέντων οὐδεὶς ἀποστῆναι τῶν κινδύνων ἠξίωσεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὥσπερ θεῷ συνακολουθοῦντες ἅπαντες ἐνέμειναν τοῖς ὁμολογημένοις, ὁ δ' ὥσπερ ἢ στρατόπεδον ἔχων κρεῖττον τῶν ἀντιπάλων, ἢ προειδὼς τὸ συμβησόμενον, οὕτω διέκειτο τὴν γνώμην. Δῆλον δ' ἐκ τῶν ἔργων· ἀποβὰς γὰρ εἰς τὴν νῆσον οὐχ ἡγήσατο δεῖν χωρίον ὀχυρὸν καταλαβὼν καὶ τὸ σῶμα ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσας περιιδεῖν, εἴ τινες αὐτῷ τῶν πολιτῶν βοηθήσουσιν· ἀλλ' εὐθύς, ὥσπερ εἶχε, ταύτης τῆς νυκτὸς διελὼν τοῦ τείχους πυλίδα καὶ ταύτῃ τοὺς μεθ' αὐτοῦ διαγαγὼν προσέβαλε πρὸς τὸ βασίλειον. Καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς γιγνομένους καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν; Γενομένων δ' αὐτῷ τῶν μὲν περὶ τὸν τύραννον ἀνταγωνιστῶν, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν (δεδιότες γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δὲ τὴν ἀρετήν, ἡσυχίαν εἶχον) οὐ πρότερον ἐπαύσατο μαχόμενος καὶ μόνος πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ὀλίγων πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐχθρούς, πρὶν ἑλὼν τὸ βασίλειον καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμωρήσατο καὶ τοῖς φίλοις ἐβοήθησεν, ἔτι δὲ τῷ γένει τὰς τιμὰς τὰς πατρίους ἐκομίσατο, καὶ τύραννον αὐτὸν τῆς πόλεως κατέστησεν.

ζ. Ἡγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθείην, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλίποιμι τὸν λόγον, ῥᾴδιον ἐκ τούτων εἶναι γνῶναι τήν τε ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν. Τοσούτων γὰρ τυράννων ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γεγενημένων οὐδεὶς φανήσεται τὴν

σης, οὐδετέρου τούτων ἐψεύσθησαν· οὔτε γὰρ ἰδιώτης ὢν διετέλεσεν οὔτε περὶ ἐκείνους ἐξήμαρτεν, ἀλλὰ τοσαύτην ὁ δαίμων ἔσχεν αὐτοῦ πρόνοιαν, ὅπως καλῶς λήψεται τὴν βασιλείαν, ὥσθ' ὅσα μὲν ἀναγκαῖον ἦν παρασκευασθῆναι δι' ἀσεβείας, ταῦτα μὲν ἕτερος ἔπραξεν, ἐξ ὧν δ' οἷόν τ' ἦν ὁσίως καὶ δικαίως λαβεῖν τὴν ἀρχήν, Εὐαγόρᾳ διεφύλαξεν. Εἷς γὰρ τῶν δυναστευόντων ἐπιβουλεύσας τόν τε τύραννον ἀπέκτεινε καὶ συλλαβεῖν Εὐαγόραν ἐπεχείρησεν, ἡγούμενος οὐ δυνήσεσθαι κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, εἰ μὴ κἀκεῖνον ἐκποδὼν ποιήσαιτο. Διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον, καὶ σωθεὶς εἰς Σόλους τῆς Κιλικίας, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε τοῖς ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, κἂν ἐκ τυραννίδος ἐκπέσωσι, διὰ τὰς παρούσας τύχας ταπεινοτέρας τὰς ψυχὰς ἔχουσιν· ἐκεῖνος δ' εἰς τοσοῦτον μεγαλοφροσύνης ἦλθεν, ὥστε τὸν ἄλλον χρόνον ἰδιώτης ὤν, ἐπειδὴ φεύγειν ἠναγκάσθη, τυραννεῖν ᾠήθη δεῖν. Καὶ τοὺς μὲν πλάνους τοὺς φυγαδικούς, καὶ τὸ δι' ἑτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον καὶ θεραπεύειν αὐτοῦ χείρους, ὑπερεῖδεν· λαβὼν δὲ ταύτην ἀφορμὴν ἥνπερ χρὴ τοὺς εὐσεβεῖν βουλομένους, ἀμύνεσθαι καὶ μὴ προτέρους ὑπάρχειν, καὶ προελόμενος ἢ κατορθώσας τυραννεῖν ἢ διαμαρτὼν ἀποθανεῖν, παρακαλέσας ἀνθρώπους (ὡς οἱ τοὺς πλείστους λέγοντες) περὶ πεντήκοντα, μετὰ τούτων παρεσκευάζετο ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον. Ὅθεν καὶ μάλιστ' ἄν τις καὶ τὴν φύσιν τὴν ἐκείνου καὶ τὴν δόξαν ἣν εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις θεωρήσειεν· μέλλων τε γὰρ πλεῖν μετὰ τοσούτων ἐπὶ τηλικαύτην πρᾶξιν τὸ μέγεθος, καὶ πάντων τῶν δεινῶν πλησίον ὄντων,

οὔτ' ἐκεῖνος ἠθύμησεν οὔτε τῶν παρακληθέντων οὐδεὶς ἀποστῆναι τῶν κινδύνων ἠξίωσεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὥσπερ θεῷ συνακολουθοῦντες ἅπαντες ἐνέμειναν τοῖς ὡμολογημένοις, ὁ δ' ὥσπερ ἢ στρατόπεδον ἔχων κρεῖττον τῶν ἀντιπάλων, ἢ προειδὼς τὸ συμβησόμενον, οὕτω διέκειτο τὴν γνώμην. Δῆλον δ' ἐκ τῶν ἔργων· ἀποβὰς γὰρ εἰς τὴν νῆσον οὐχ ἡγήσατο δεῖν χωρίον ὀχυρὸν καταλαβὼν καὶ τὸ σῶμα ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσας περιιδεῖν, εἴ τινες αὐτῷ τῶν πολιτῶν βοηθήσουσιν· ἀλλ' εὐθύς, ὥσπερ εἶχε, ταύτης τῆς νυκτὸς διελὼν τοῦ τείχους πυλίδα καὶ ταύτῃ τοὺς μεθ' αὐτοῦ διαγαγὼν προσέβαλε πρὸς τὸ βασίλειον. Καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς γιγνομένους καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν; Γενομένων δ' αὐτῷ τῶν μὲν περὶ τὸν τύραννον ἀνταγωνιστῶν, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν (δεδιότες γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δὲ τὴν ἀρετήν, ἡσυχίαν εἶχον) οὐ πρότερον ἐπαύσατο μαχόμενος καὶ μόνος πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ὀλίγων πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐχθρούς, πρὶν ἑλὼν τὸ βασίλειον καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμωρήσατο καὶ τοῖς φίλοις ἐβοήθησεν, ἔτι δὲ τῷ γένει τὰς τιμὰς τὰς πατρίους ἐκομίσατο, καὶ τύραννον αὐτὸν τῆς πόλεως κατέστησεν.

ζ. Ἡγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθείην, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλίποιμι τὸν λόγον, ῥᾴδιον ἐκ τούτων εἶναι γνῶναι τήν τε ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν. Τοσούτων γὰρ τυράννων ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γεγενημένων οὐδεὶς φανήσεται τὴν

τιμὴν ταύτην κάλλιον ἐκείνου κτησάμενος. Εἰ μὲν οὖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τὰς πράξεις τὰς Εὐαγόρου παραβάλοιμεν, οὔτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς καιροῖς ἁρμόσειεν, οὔτ' ἂν ὁ χρόνος τοῖς λεγομένοις ἀρκέσειεν· ἢν δὲ προελόμενοι τοὺς εὐδοκιμωτάτους ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν, οὐδὲν μὲν χεῖρον ἐξετῶμεν, πολὺ δὲ συντομώτερον διαλεχθησόμεθα περὶ αὐτῶν.

η΄. Τῶν μὲν οὖν τὰς πατρικὰς βασιλείας παραλαβόντων τίς οὐκ ἂν τοὺς Εὐαγόρου κινδύνους προκρίνειεν; Οὐδεὶς γάρ ἐστιν οὕτω ῥᾴθυμος, ὅστις ἂν δέξαιτο παρὰ τῶν προγόνων τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαβεῖν μᾶλλον ἢ κτησάμενος ὥσπερ ἐκεῖνος τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν. Καὶ μὴν τῶν γε παλαιῶν καθόδων αὗται μάλιστ' εὐδοκιμοῦσιν, ἃς παρὰ τῶν ποιητῶν ἀκούομεν· οὗτοι γὰρ οὐ μόνον τῶν γεγενημένων τὰς καλλίστας ἡμῖν ἀπαγγέλλουσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὑτῶν καινὰς συντιθέασιν. Ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν μεμυθολόγηκεν, ὅστις οὕτω δεινοὺς καὶ φοβεροὺς ποιησάμενος τοὺς κινδύνους εἰς τὴν αὑτοῦ κατῆλθεν· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι πεποίηνται διὰ τύχην λαβόντες τὰς βασιλείας, οἱ δὲ μετὰ δόλου καὶ τέχνης περιγενόμενοι τῶν ἐχθρῶν. Ἀλλὰ μὴν τῶν γ' ἐπὶ τάδε γεγενημένων, ἴσως δὲ καὶ τῶν ἁπάντων, Κῦρον τὸν Μήδων μὲν ἀφελόμενον τὴν ἀρχήν, Πέρσαις δὲ κτησάμενον, καὶ πλεῖστοι καὶ μάλιστα θαυμάζουσιν. Ἀλλ' ὁ μὲν τῷ Περσῶν στρατοπέδῳ τὸ Μήδων ἐνίκησεν, ὃ πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ῥᾳδίως ἂν ποιήσειαν· ὁ δὲ διὰ τῆς ψυχῆς τῆς ἑαυτοῦ καὶ τοῦ σώματος τὰ πλεῖστα φαίνεται τῶν προειρημένων διαπραξάμενος. Ἔπειτ' ἐκ μὲν τῆς Κύρου στρατείας οὔπω δῆλον ὅτι καὶ τοὺς Εὐαγόρου

κινδύνους ἂν ὑπέμεινεν, ἐκ δὲ τῶν τούτῳ πεπραγμένων ἅπασι φανερὸν ὅτι ῥᾳδίως ἂν κἀκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπεχείρησε. Πρὸς δὲ τούτοις τῷ μὲν ὁσίως καὶ δικαίως ἅπαντα πέπρακται, τῷ δ' οὐκ εὐσεβῶς ἔνια συμβέβηκεν· ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἐχθροὺς ἀπώλεσε, Κῦρος δὲ τὸν πατέρα τὸν τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν· ὥστ' εἴ τινες βούλοιντο μὴ τὸ μέγεθος τῶν συμβάντων ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τὴν ἑκατέρου κρίνειν, δικαίως ἂν Εὐαγόραν καὶ τούτου μᾶλλον ἐπαινέσειαν. Εἰ δὲ δεῖ συντόμως καὶ μηδὲν ὑποστειλάμενον μηδὲ δείσαντα τὸν φθόνον, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ χρησάμενον εἰπεῖν· οὐδεὶς οὔτε θνητὸς οὔθ' ἡμίθεος οὔτ' ἀθάνατος εὑρεθήσεται κάλλιον οὐδὲ λαμπρότερον οὐδ' εὐσεβέστερον λαβὼν ἐκείνου τὴν βασιλείαν. Καὶ τούτοις ἐκείνως ἄν τις μάλιστα πιστεύσειεν, εἰ σφόδρα τοῖς λεγομένοις ἀπιστήσας ἐξετάζειν ἐπιχειρήσειεν ὅπως ἕκαστος ἐτυράννευσεν. Φανήσομαι γὰρ οὐκ ἐκ παντὸς τρόπου μεγάλα λέγειν προθυμούμενος, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν οὕτω περὶ αὐτοῦ θρασέως εἰρηκώς.

θ'. Εἰ μὲν οὖν ἐπὶ μικροῖς διήνεγκε, τοιούτων ἂν καὶ τῶν λόγων αὐτὸν προσῆκεν ἀξιοῦσθαι· νῦν δ' ἅπαντες ἂν ὁμολογήσειαν τυραννίδα καὶ τῶν θείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μέγιστον καὶ σεμνότατον καὶ περιμαχητότατον εἶναι· τὸν δὴ τὸ κάλλιστον τῶν ὄντων κάλλιστα κτησάμενον τίς ἂν ἢ ῥήτωρ ἢ ποιητὴς ἢ λόγων εὑρετὴς ἀξίως τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσειεν;

ι. Οὐ τοίνυν ἐν τούτοις ὑπερβαλλόμενος ἐν τοῖς ἄλλοις εὑρεθήσεται καταδεέστερος γενόμενος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐφυέστατος ὢν τὴν γνώμην καὶ πλεῖστα κατορθοῦν δυνάμενος ὅμως οὐκ ᾠήθη δεῖν ὀλιγωρεῖν

ΕΥΑΓΟΡΑΣ.

α. Ὁρῶν, ὦ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἵππων τε καὶ τριήρων ἁμίλλαις, καὶ λείποντ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ὑπερβολήν, ἡγησάμην Εὐαγόραν, εἴ τις ἐστὶν αἴσθησις τοῖς τετελευτηκόσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εὐμενῶς μὲν ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα, καὶ χαίρειν ὁρῶντα τήν τε περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, πολὺ δ' ἂν ἔτι πλείω χάριν ἔχειν ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, εἴ τις δυνηθείη περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων ἀξίως διελθεῖν τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Εὑρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύχους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαινεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνήσκειν εὐκόλως αἱρουμένους, [καὶ μᾶλλον περὶ τῆς δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας] καὶ πάντα ποιοῦντας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὑτῶν μνήμην καταλείψουσιν. Αἱ μὲν οὖν δαπάναι τῶν μὲν τοιούτων οὐδὲν ἐξεργάζονται, τοῦ δὲ πλούτου σημεῖόν εἰσιν· οἱ δὲ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες, οἱ μὲν τὰς δυνάμεις τὰς αὑτῶν οἱ δὲ τὰς τέχ-

νας ἐπιδειξάμενοι, σφᾶς αὐτοὺς ἐντιμοτέρους κατέστησαν· ὁ δὲ λόγος εἰ καλῶς διέλθοι τὰς ἐκείνου πράξεις, ἀείμνηστον ἂν τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσειεν.

β'. Ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαινεῖν τοὺς ἐφ' αὐτῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς γεγενημένους, ἵν' οἵ τε δυνάμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἔργα κοσμεῖν ἐν εἰδόσι ποιούμενοι τοὺς λόγους ταῖς ἀληθείαις ἐχρῶντο περὶ αὐτῶν, οἵ τε νεώτεροι φιλοτιμοτέρως διέκειντο πρὸς τὴν ἀρετήν, εἰδότες ὅτι τούτων εὐλογήσονται μᾶλλον, ὧν ἂν ἀμείνους σφᾶς αὐτοὺς παράσχωσιν. Νῦν δὲ τίς οὐκ ἂν ἀθυμήσειεν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ καὶ τοὺς ἐπέκεινα γενομένους ὑμνουμένους καὶ τραγῳδουμένους, αὐτὸν δὲ προειδῇ, μηδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐκείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιωθησόμενον; Τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν. Οὕτω γάρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥσθ' ἥδιον ἂν εὐλογουμένων ἀκούοιεν οὓς οὐκ ἴσασιν εἰ γεγόνασιν, ἢ τι τούτων ὑφ' ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἀποδέχεσθαι. Οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων ἀμελητέον, τοὺς δ' ἄλλους ἐθιστέον ἀκούειν περὶ ὧν καὶ λέγειν δίκαιόν ἐστιν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὰς ἐπιδόσεις ὁρῶμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας ἀεί τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων.

γ'. Οἶδα μὲν οὖν ὅτι χαλεπόν ἐστιν ὃ μέλλω ποιεῖν, ἀνδρὸς ἀρετὴν διὰ λόγων ἐγκωμιάζειν. Ση-

ΕΥΑΓΟΡΑΣ.

α. Ὁρῶν, ὦ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸν τάφον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἵππων τε καὶ τριήρων ἁμίλλαις, καὶ λείποντ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ὑπερβολήν, ἡγησάμην Εὐαγόραν, εἴ τις ἐστὶν αἴσθησις τοῖς τετελευτηκόσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εὐμενῶς μὲν ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα, καὶ χαίρειν ὁρῶντα τήν τε περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, πολὺ δ' ἂν ἔτι πλείω χάριν ἔχειν ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, εἴ τις δυνηθείη περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων ἀξίως διελθεῖν τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Εὑρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύχους τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαινεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνήσκειν εὐκόλως αἱρουμένους, [καὶ μᾶλλον περὶ τῆς δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας] καὶ πάντα ποιοῦντας ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὑτῶν μνήμην καταλείψουσιν. Αἱ μὲν οὖν δαπάναι τῶν μὲν τοιούτων οὐδὲν ἐξεργάζονται, τοῦ δὲ πλούτου σημεῖόν εἰσιν· οἱ δὲ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες, οἱ μὲν τὰς δυνάμεις τὰς αὑτῶν οἱ δὲ τὰς τέχ-

νας ἐπιδειξάμενοι, σφᾶς αὐτοὺς ἐντιμοτέρους κατέστησαν· ὁ δὲ λόγος εἰ καλῶς διέλθοι τὰς ἐκείνου πράξεις, ἀείμνηστον ἂν τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ποιήσειεν.

β΄. Ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαινεῖν τοὺς ἐφ᾽ αὑτῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς γεγενημένους, ἵν᾽ οἵ τε δυνάμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἔργα κοσμεῖν ἐν εἰδόσι ποιούμενοι τοὺς λόγους ταῖς ἀληθείαις ἐχρῶντο περὶ αὐτῶν, οἵ τε νεώτεροι φιλοτιμοτέρως διέκειντο πρὸς τὴν ἀρετήν, εἰδότες ὅτι τούτων εὐλογήσονται μᾶλλον, ὧν ἂν ἀμείνους σφᾶς αὐτοὺς παράσχωσιν. Νῦν δὲ τίς οὐκ ἂν ἀθυμήσειεν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωϊκὰ καὶ τοὺς ἐπέκεινα γενομένους ὑμνουμένους καὶ τραγῳδουμένους, αὐτὸν δὲ προειδῇ, μηδ᾽ ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐκείνων ἀρετάς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιωθησόμενον; Τούτων δ᾽ αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν. Οὕτω γάρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥσθ᾽ ἥδιον ἂν εὐλογουμένων ἀκούοιεν οὓς οὐκ ἴσασιν εἰ γεγόνασιν, ἢ τι τούτων ὑφ᾽ ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἀποδέχεσθαι. Οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων ἀμελητέον, τοὺς δ᾽ ἄλλους ἐθιστέον ἀκούειν περὶ ὧν καὶ λέγειν δίκαιόν ἐστιν, ἄλλως τ᾽ ἐπειδὴ καὶ τὰς ἐπιδόσεις ὁρῶμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας ἀεί τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων.

γ΄. Οἶδα μὲν οὖν ὅτι χαλεπόν ἐστιν ὃ μέλλω ποιεῖν, ἀνδρὸς ἀρετὴν διὰ λόγων ἐγκωμιάζειν. Ση-

μεῖον δὲ μέγιστον· περὶ μὲν γὰρ ἄλλων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν λέγειν τολμῶσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, περὶ δὲ τῶν τοιούτων οὐδεὶς πώποτ᾽ αὐτῶν συγγράφειν ἐπεχείρησεν. Καὶ πολλὴν αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην. Τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι· καὶ γὰρ πλησιάζοντας τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις οἷόν τ᾽ αὐτοῖς ποιῆσαι, καὶ διαλεγομένους καὶ συναγωνιζομένους οἷς ἂν βουληθῶσι, καὶ περὶ τούτων δηλῶσαι μὴ μόνον τοῖς τεταγμένοις ὀνόμασιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ξένοις τὰ δὲ καινοῖς τὰ δὲ μεταφοραῖς, καὶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς εἴδεσι διαποικῖλαι τὴν ποίησιν· τοῖς δὲ περὶ τοὺς λόγους οὐδὲν ἔξεστι τῶν τοιούτων, ἀλλ᾽ ἀποτόμως καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς πολιτικοῖς μόνον καὶ τῶν ἐνθυμημάτων τοῖς περὶ αὐτὰς τὰς πράξεις ἀναγκαῖόν ἐστι χρῆσθαι. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ μὲν μετὰ μέτρων καὶ ῥυθμῶν ἅπαντα ποιοῦσιν, οἱ δ᾽ οὐδενὸς τούτων κοινωνοῦσιν· ἃ τοσαύτην ἔχει χάριν ὥστ᾽, ἂν καὶ τῇ λέξει καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἔχῃ κακῶς, ὅμως αὐταῖς ταῖς εὐρυθμίαις καὶ ταῖς συμμετρίαις ψυχαγωγοῦσι τοὺς ἀκούοντας. Γνοίη δ᾽ ἄν τις ἐκεῖθεν τὴν δύναμιν αὐτῶν· ἢν γάρ τις τῶν ποιημάτων τῶν εὐδοκιμούντων τὰ μὲν ὀνόματα καὶ τὰς διανοίας καταλίπῃ, τὸ δὲ μέτρον διαλύσῃ, φανήσεται πολὺ καταδεέστερα τῆς δόξης ἧς νῦν ἔχομεν περὶ αὐτῶν. Ὅμως δέ, καίπερ τοσοῦτον πλεονεκτούσης τῆς ποιήσεως, οὐκ ὀκνητέον, ἀλλ᾽ ἀποπειρατέον τῶν λόγων ἐστὶν εἰ καὶ τοῦτο *) δυνήσονται, τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας εὐλογεῖν μηδὲν χεῖρον τῶν ἐν ταῖς ᾠδαῖς καὶ τοῖς μέτροις ἐγκωμιαζόντων.

---

*) Vulgat. οὗτοι; coniicio οὕτω, sed vide annotationem.

δ'. Πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς φύσεως τῆς Εὐαγόρου, καὶ τίνων ἦν ἀπόγονος, εἰ καὶ πολλοὶ προεπίστανται, δοκεῖ μοι πρέπειν κἀμὲ τῶν ἄλλων ἕνεκα διελθεῖν περὶ αὐτῶν, ἵνα πάντες εἰδῶσιν ὅτι καλλίστων αὐτῷ καὶ μεγίστων παραδειγμάτων καταλειφθέντων οὐδὲν καταδεέστερον αὑτὸν ἐκείνων παρέσχεν. Ὁμολογεῖται μὲν γὰρ τοὺς ἀπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι, τούτων δ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν Αἰακίδας προκρίνειεν· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις γένεσιν εὑρήσομεν τοὺς μὲν ὑπερβάλλοντας τοὺς δὲ καταδεεστέρους ὄντας, οὗτοι δ' ἅπαντες ὀνομαστότατοι τῶν καθ' ἑαυτοὺς γεγόνασιν. Τοῦτο μὲν γὰρ Αἰακὸς ὁ Διὸς μὲν ἔκγονος, τοῦ δὲ γένους τοῦ Τευκριδῶν πρόγονος, τοσοῦτον διήνεγκεν ὥστε γενομένων αὐχμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ πολλῶν ἀνθρώπων διαφθαρέντων, ἐπειδὴ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ὑπερέβαλλεν, ἦλθον οἱ προεστῶτες τῶν πόλεων ἱκετεύοντες αὐτόν, νομίζοντες διὰ τῆς εὐγενείας καὶ τῆς εὐσεβείας τῆς ἐκείνου τάχιστ' ἂν εὑρέσθαι παρὰ τῶν θεῶν τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγήν. Σωθέντες δὲ καὶ τυχόντες ὧν ἐδεήθησαν, ἱερὸν ἐν Αἰγίνῃ κατεστήσαντο κοινὸν τῶν Ἑλλήνων, οὗπερ ἐκεῖνος ἐποιήσατο τὴν εὐχήν. Καὶ κατ' ἐκεῖνον μὲν τὸν χρόνον, ἕως ἦν μετ' ἀνθρώπων, μετὰ καλλίστης ὢν δόξης διετέλεσεν· ἐπειδὴ δὲ μετήλλαξε τὸν βίον, λέγεται παρὰ Πλούτωνι καὶ Κόρῃ μεγίστας τιμὰς ἔχων παρεδρεύειν ἐκείνοις. Τούτου δὲ παῖδες ἦσαν Τελαμὼν καὶ Πηλεύς, ὧν ὁ μὲν ἕτερος μεθ' Ἡρακλέους ἐπὶ Λαομέδοντα στρατευσάμενος ἀριστείων ἔτυχε, Πηλεὺς δ' ἔν τε τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Κενταύρους ἀριστεύσας καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους κινδύνους εὐδο-

κιμήσας Θέτιδι τῇ Νηρέως, θνητὸς ὢν ἀθανάτῃ, συνῴκησε, καὶ μόνου τοῦτον φασὶ τῶν προγεγενημένων ὑπὸ θεῶν ἐν τοῖς γάμοις ὑμέναιον ᾀσθῆναι. Τούτοιν δ' ἑκατέρου, Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦκρος ἐγενέσθην, Πηλέως δὲ Ἀχιλλεύς, οἳ μέγιστον καὶ σαφέστατον ἔλεγχον ἔδοσαν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς· οὐ γὰρ ἐν ταῖς αὑτῶν πόλεσι μόνον ἐπρώτευσαν, οὐδ' ἐν τοῖς τόποις ἐν οἷς κατῴκουν, ἀλλὰ στρατείας τοῖς Ἕλλησιν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους γενομένης, καὶ πολλῶν μὲν ἑκατέρωθεν ἀθροισθέντων, οὐδενὸς δὲ τῶν ὀνομαστῶν ἀπολειφθέντος, ἐν τούτοις τοῖς κινδύνοις Ἀχιλλεὺς μὲν ἁπάντων διήνεγκεν, Αἴας δὲ μετ' ἐκεῖνον ἠρίστευσε, Τεῦκρος δὲ τῆς τε τούτων συγγενείας ἄξιος καὶ τῶν ἄλλων οὐδενὸς χείρων γενόμενος, ἐπειδὴ Τροίαν συνεξεῖλεν, ἀφικόμενος εἰς Κύπρον Σαλαμῖνά τε κατῴκισεν, ὁμώνυμον ποιήσας τῆς πρότερον αὐτῷ πατρίδος οὔσης, καὶ τὸ γένος τὸ νῦν βασιλεῦον κατέλιπεν.

έ. Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς Εὐαγόρᾳ παρὰ τῶν προγόνων ὑπάρξαντα τηλικαῦτα τὸ μέγεθός ἐστι. Τοῦτον δὲ τὸν τρόπον τῆς πόλεως κατοικισθείσης, κατὰ μὲν ἀρχὰς οἱ γεγονότες ἀπὸ Τεύκρου τὴν βασιλείαν εἶχον· χρόνῳ δ' ὕστερον ἀφικόμενος ἐκ Φοινίκης ἀνὴρ φυγάς, καὶ πιστευθεὶς ὑπὸ τοῦ τότε βασιλεύοντος καὶ μεγάλας δυναστείας λαβών, οὐ χάριν ἔσχε τούτων, ἀλλὰ κακὸς μὲν γενόμενος περὶ τὸν ὑποδεξάμενον, δεινὸς δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτῆσαι, τὸν μὲν εὐεργέτην ἐξέβαλεν, αὐτὸς δὲ τὴν βασιλείαν κατέσχεν. Ἀπιστῶν δὲ τοῖς πεπραγμένοις, καὶ βουλόμενος ἀσφαλῶς κατασκευάσασθαι περὶ αὐτόν, τήν τε πόλιν ἐξεβαρβάρωσε καὶ τὴν νῆσον ὅλην βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ κατεδούλωσεν. Οὕτω δὲ

καὶ τῶν πραγμάτων καθεστώτων καὶ τῶν ἐκγόνων τῶν ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἐχόντων, Εὐαγόρας γίγνεται· περὶ οὗ τὰς μὲν φήμας καὶ τὰς μαντείας καὶ τὰς ὄψεις τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις γενομένας, ἐξ ὧν μειζόνως ἂν φανείη γεγονὼς ἢ κατ' ἄνθρωπον, αἱροῦμαι παραλιπεῖν, οὐκ ἀπιστῶν τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἵνα πᾶσι ποιήσω φανερὸν ὅτι τοσούτου δέω πλασάμενος εἰπεῖν τι περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων, ὥστε καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀφίημι τὰ τοιαῦτα περὶ ὧν ὀλίγοι τινὲς ἐπίστανται καὶ μὴ πάντες οἱ πολῖται συνίσασιν. Ἄρξομαι δ' ἐκ τῶν ὁμολογουμένων λέγειν περὶ αὐτοῦ.

ς'. Παῖς μὲν γὰρ ὢν ἔσχε κάλλος καὶ ῥώμην καὶ σωφροσύνην, ἅπερ τῶν ἀγαθῶν πρεπωδέστατα τοῖς τηλικούτοις ἐστίν. Καὶ τούτων μάρτυρας ἄν τις ποιήσαιτο, τῆς μὲν σωφροσύνης τοὺς συμπαιδευθέντας τῶν πολιτῶν, τοῦ δὲ κάλλους ἅπαντας τοὺς ἰδόντας, τῆς δὲ ῥώμης τοὺς ἀγῶνας ἐν οἷς ἐκεῖνος τῶν ἡλικιωτῶν ἐκρατίστευσεν. Ἀνδρὶ δὲ γενομένῳ ταῦτά τε πάντα συνηυξήθη, καὶ πρὸς τούτοις ἀνδρία προσεγένετο καὶ σοφία καὶ δικαιοσύνη, καὶ ταῦτ' οὐ μέσως οὐδ' ὥσπερ ἐν ἑτέροις τισίν, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν εἰς ὑπερβολήν· τοσοῦτον γὰρ καὶ ταῖς τοῦ σώματος καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς διήνεγκεν, ὥσθ' ὁπότε μὲν αὐτὸν ὁρῷεν οἱ τότε βασιλεύοντες, ἐκπλήττεσθαι καὶ φοβεῖσθαι περὶ τῆς ἀρχῆς, ἡγουμένους οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸν τοιοῦτον τὴν φύσιν ἐν ἰδιώτου μέρει διαγαγεῖν, ὁπότε δ' εἰς τοὺς τρόπους ἀποβλέψαιεν, οὕτω σφόδρα πιστεύειν, ὥστ' εἰ καί τις ἄλλος τολμῴη περὶ αὐτοὺς ἐξαμαρτάνειν, νομίζειν Εὐαγόραν αὐτοῖς ἔσεσθαι βοηθόν. Καὶ τοσοῦτον τῆς δόξης παραλλαττόν-

στης, οὐδετέρου τούτων ἐψεύσθησαν· οὔτε γὰρ ἰδιώτης ὢν διετέλεσεν οὔτε περὶ ἐκείνους ἐξήμαρτεν, ἀλλὰ τοσαύτην ὁ δαίμων ἔσχεν αὐτοῦ πρόνοιαν, ὅπως καλῶς λήψεται τὴν βασιλείαν, ὥσθ᾽ ὅσα μὲν ἀναγκαῖον ἦν παρασκευασθῆναι δι᾽ ἀσεβείας, ταῦτα μὲν ἕτερος ἔπραξεν, ἐξ ὧν δ᾽ οἷόν τ᾽ ἦν ὁσίως καὶ δικαίως λαβεῖν τὴν ἀρχήν, Εὐαγόρᾳ διεφύλαξεν. Εἷς γὰρ τῶν δυναστευόντων ἐπιβουλεύσας τόν τε τύραννον ἀπέκτεινε καὶ συλλαβεῖν Εὐαγόραν ἐπεχείρησεν, ἡγούμενος οὐ δυνήσεσθαι κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, εἰ μὴ κἀκεῖνον ἐκποδὼν ποιήσαιτο. Διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον, καὶ σωθεὶς εἰς Σόλους τῆς Κιλικίας, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε τοῖς ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, κἂν ἐκ τυραννίδος ἐκπέσωσι, διὰ τὰς παρούσας τύχας ταπεινοτέρας τὰς ψυχὰς ἔχουσιν· ἐκεῖνος δ᾽ εἰς τοσοῦτον μεγαλοφροσύνης ἦλθεν, ὥστε τὸν ἄλλον χρόνον ἰδιώτης ὤν, ἐπειδὴ φεύγειν ἠναγκάσθη, τυραννεῖν ᾠήθη δεῖν. Καὶ τοὺς μὲν πλάνους τοὺς φυγαδικούς, καὶ τὸ δι᾽ ἑτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον καὶ θεραπεύειν αὐτοῦ χείρους, ὑπερεῖδεν· λαβὼν δὲ ταύτην ἀφορμὴν ἥνπερ χρὴ τοὺς εὐσεβεῖν βουλομένους, ἀμύνεσθαι καὶ μὴ προτέρους ὑπάρχειν, καὶ προελόμενος ἢ κατορθώσας τυραννεῖν ἢ διαμαρτὼν ἀποθανεῖν, παρακαλέσας ἀνθρώπους (ὡς οἱ τοὺς πλείστους λέγοντες) περὶ πεντήκοντα, μετὰ τούτων παρεσκευάζετο ποιεῖσθαι τὴν κάθοδον. Ὅθεν καὶ μάλιστ᾽ ἄν τις καὶ τὴν φύσιν τὴν ἐκείνου καὶ τὴν δόξαν ἣν εἶχε παρὰ τοῖς ἄλλοις θεωρήσειεν· μέλλων τε γὰρ πλεῖν μετὰ τοσούτων ἐπὶ τηλικαύτην πρᾶξιν τὸ μέγεθος, καὶ πάντων τῶν δεινῶν πλησίον ὄντων,

οὔτ' ἐκεῖνος ἠθύμησεν οὔτε τῶν παρακληθέντων οὐδεὶς ἀποστῆναι τῶν κινδύνων ἠξίωσεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὥσπερ θεῷ συνακολουθοῦντες ἅπαντες ἐνέμειναν τοῖς ὡμολογημένοις, ὁ δ' ὥσπερ ἢ στρατόπεδον ἔχων κρεῖττον τῶν ἀντιπάλων, ἢ προειδὼς τὸ συμβησόμενον, οὕτω διέκειτο τὴν γνώμην. Δῆλον δ' ἐκ τῶν ἔργων· ἀποβὰς γὰρ εἰς τὴν νῆσον οὐχ ἡγήσατο δεῖν χωρίον ὀχυρὸν καταλαβὼν καὶ τὸ σῶμα ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσας περιιδεῖν, εἴ τινες αὐτῷ τῶν πολιτῶν βοηθήσουσιν· ἀλλ' εὐθύς, ὥσπερ εἶχε, ταύτης τῆς νυκτὸς διελὼν τοῦ τείχους πυλίδα καὶ ταύτῃ τοὺς μεθ' αὑτοῦ διαγαγὼν προσέβαλε πρὸς τὸ βασίλειον. Καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς γιγνομένους καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν; Γενομένων δ' αὐτῷ τῶν μὲν περὶ τὸν τύραννον ἀνταγωνιστῶν, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν (δεδιότες γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δὲ τὴν ἀρετήν, ἡσυχίαν εἶχον) οὐ πρότερον ἐπαύσατο μαχόμενος καὶ μόνος πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ὀλίγων πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐχθρούς, πρὶν ἑλὼν τὸ βασίλειον καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμωρήσατο καὶ τοῖς φίλοις ἐβοήθησεν, ἔτι δὲ τῷ γένει τὰς τιμὰς τὰς πατρίους ἐκομίσατο, καὶ τύραννον αὐτὸν τῆς πόλεως κατέστησεν.

ζ. Ἡγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθείην, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλίποιμι τὸν λόγον, ῥᾴδιον ἐκ τούτων εἶναι γνῶναι τήν τε ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν. Τοσούτων γὰρ τυράννων ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γεγενημένων οὐδεὶς φανήσεται τὴν

τιμὴν ταύτην κάλλιον ἐκείνου κτησάμενος. Εἰ μὲν οὖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τὰς πράξεις τὰς Εὐαγόρου παραβάλοιμεν, οὔτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς καιροῖς ἁρμόσειεν, οὔτ' ἂν ὁ χρόνος τοῖς λεγομένοις ἀρκέσειεν· ἢν δὲ προελόμενοι τοὺς εὐδοκιμωτάτους ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν, οὐδὲν μὲν χεῖρον ἐξετῶμεν, πολὺ δὲ συντομώτερον διαλεχθησόμεθα περὶ αὐτῶν.

η΄. Τῶν μὲν οὖν τὰς πατρικὰς βασιλείας παραλαβόντων τίς οὐκ ἂν τοὺς Εὐαγόρου κινδύνους προκρίνειεν; Οὐδεὶς γάρ ἐστιν οὕτω ῥάθυμος, ὅστις ἂν δέξαιτο παρὰ τῶν προγόνων τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαβεῖν μᾶλλον ἢ κτησάμενος ὥσπερ ἐκεῖνος τοῖς παισὶ τοῖς αὑτοῦ καταλιπεῖν. Καὶ μὴν τῶν γε παλαιῶν καθόδων αὗται μάλιστ' εὐδοκιμοῦσιν, ἃς παρὰ τῶν ποιητῶν ἀκούομεν· οὗτοι γὰρ οὐ μόνον τῶν γεγενημένων τὰς καλλίστας ἡμῖν ἀπαγγέλλουσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὑτῶν καινὰς συντιθέασιν. Ἀλλ' ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν μεμυθολόγηκεν, ὅστις οὕτω δεινοὺς καὶ φοβεροὺς ποιησάμενος τοὺς κινδύνους εἰς τὴν αὑτοῦ κατῆλθεν· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι πεποίηνται διὰ τύχην λαβόντες τὰς βασιλείας, οἱ δὲ μετὰ δόλου καὶ τέχνης περιγενόμενοι τῶν ἐχθρῶν. Ἀλλὰ μὴν τῶν γ' ἐπὶ τάδε γεγενημένων, ἴσως δὲ καὶ τῶν ἁπάντων, Κῦρον τὸν Μήδων μὲν ἀφελόμενον τὴν ἀρχήν, Πέρσαις δὲ κτησάμενον, καὶ πλεῖστοι καὶ μάλιστα θαυμάζουσιν. Ἀλλ' ὁ μὲν τῷ Περσῶν στρατοπέδῳ τὸ Μήδων ἐνίκησεν, ὃ πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ῥᾳδίως ἂν ποιήσειαν· ὁ δὲ διὰ τῆς ψυχῆς τῆς ἑαυτοῦ καὶ τοῦ σώματος τὰ πλεῖστα φαίνεται τῶν προειρημένων διαπραξάμενος. Ἔπειτ' ἐκ μὲν τῆς Κύρου στρατείας οὔπω δῆλον ὅτι καὶ τοὺς Εὐαγόρου

κινδύνους ἂν ὑπέμεινεν, ἐκ δὲ τῶν τούτῳ πεπραγμένων ἅπασι φανερὸν ὅτι ῥᾳδίως ἂν κἀκείνοις τοῖς ἔργοις ἐπεχείρησε. Πρὸς δὲ τούτοις τῷ μὲν ὁσίως καὶ δικαίως ἅπαντα πέπρακται, τῷ δ' οὐκ εὐσεβῶς ἔνια συμβέβηκεν· ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἐχθροὺς ἀπώλεσε, Κῦρος δὲ τὸν πατέρα τὸν τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν· ὥστ' εἴ τινες βούλοιντο μὴ τὸ μέγεθος τῶν συμβάντων ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τὴν ἑκατέρου κρίνειν, δικαίως ἂν Εὐαγόραν καὶ τούτου μᾶλλον ἐπαινέσειαν. Εἰ δὲ δεῖ συντόμως καὶ μηδὲν ὑποστειλάμενον μηδὲ δείσαντα τὸν φθόνον, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ χρησάμενον εἰπεῖν· οὐδεὶς οὔτε θνητὸς οὔθ' ἡμίθεος οὔτ' ἀθάνατος εὑρεθήσεται κάλλιον οὐδὲ λαμπρότερον οὐδ' εὐσεβέστερον λαβὼν ἐκείνου τὴν βασιλείαν. Καὶ τούτοις ἐκείνως ἄν τις μάλιστα πιστεύσειεν, εἰ σφόδρα τοῖς λεγομένοις ἀπιστήσας ἐξετάζειν ἐπιχειρήσειεν ὅπως ἕκαστος ἐτυράννευσεν. Φανήσομαι γὰρ οὐκ ἐκ παντὸς τρόπου μεγάλα λέγειν προθυμούμενος, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν οὕτω περὶ αὐτοῦ θρασέως εἰρηκώς.

θ'. Εἰ μὲν οὖν ἐπὶ μικροῖς διήνεγκε, τοιούτων ἂν καὶ τῶν λόγων αὐτὸν προσῆκεν ἀξιοῦσθαι· νῦν δ' ἅπαντες ἂν ὁμολογήσειαν τυραννίδα καὶ τῶν θείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μέγιστον καὶ σεμνότατον καὶ περιμαχητότατον εἶναι· τὸν δὴ τὸ κάλλιστον τῶν ὄντων κάλλιστα κτησάμενον τίς ἂν ἢ ῥήτωρ ἢ ποιητὴς ἢ λόγων εὑρετὴς ἀξίως τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσειεν;

ι. Οὐ τοίνυν ἐν τούτοις ὑπερβαλλόμενος ἐν τοῖς ἄλλοις εὑρεθήσεται καταδεέστερος γενόμενος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐφυέστατος ὢν τὴν γνώμην καὶ πλεῖστα κατορθοῦν δυνάμενος ὅμως οὐκ ᾠήθη δεῖν ὀλιγωρεῖν

οὐδ' αὐτοσχεδιάζειν περὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐν τῷ ζητεῖν καὶ φροντίζειν καὶ βουλεύεσθαι τὸν πλεῖστον τοῦ χρόνου διέτριβεν, ἡγούμενος μέν, εἰ καλῶς τὴν αὑτοῦ φρόνησιν παρασκευάσειε, καλῶς αὐτῷ καὶ τὴν βασιλείαν ἕξειν, θαυμάζων δ' ὅσοι τῶν μὲν ἄλλων ἕνεκα τῆς ψυχῆς ποιοῦνται τὴν ἐπιμέλειαν, αὐτῆς δὲ ταύτης μηδὲν τυγχάνουσι φροντίζοντες. Ἔπειτα καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τὴν αὐτὴν διάνοιαν εἶχεν· ὁρῶν γὰρ τοὺς ἄριστα τῶν ὄντων ἐπιμελουμένους ἐλάχιστα λυπουμένους, καὶ τὰς ἀληθινὰς τῶν ῥᾳθυμιῶν οὐκ ἐν ταῖς ἀργίαις ἀλλ' ἐν ταῖς εὐπραγίαις καὶ καρτερίαις ἐνούσας, οὐδὲν ἀνεξέταστον παρέλιπεν, ἀλλ' οὕτως ἀκριβῶς καὶ τὰς πράξεις ᾔδει καὶ τῶν πολιτῶν ἕκαστον ἐγίγνωσκεν, ὥστε μήτε τοὺς ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ φθάνειν μήτε τοὺς ἐπιεικεῖς ὄντας λανθάνειν, ἀλλὰ πάντας τυγχάνειν τῶν προσηκόντων· οὐ γὰρ ἐξ ὧν ἑτέρων ἤκουεν, οὔτ' ἐκόλαζεν οὔτ' ἐτίμα τοὺς πολίτας, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς συνῄδει, τὰς κρίσεις ἐποιεῖτο περὶ αὐτῶν. Ἐν τοιαύταις δ' ἐπιμελείαις ἑαυτὸν καταστήσας, οὐδὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην προσπιπτόντων οὐδὲ περὶ ἓν πεπλανημένως εἶχεν, ἀλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρώπως διῴκει τὴν πόλιν, ὥστε τοὺς ἀφικνουμένους μὴ μᾶλλον Εὐαγόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν ἢ τοὺς ἄλλους τῆς ὑπ' ἐκείνου βασιλείας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσεν οὐδένα μὲν ἀδικῶν, τοὺς δὲ χρηστοὺς τιμῶν, καὶ σφόδρα μὲν ἁπάντων ἄρχων, νομίμως δὲ τοὺς ἐξαμαρτόντας κολάζων· οὐδὲν μὲν συμβούλων δεόμενος, ὅμως δὲ τοῖς φίλοις συμβουλευόμενος· πολλὰ μὲν τῶν χρωμένων ἡττώμενος, ἅπαντα δὲ τῶν ἐχθρῶν περιγιγνόμενος· σεμνὸς ὢν οὐ

ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς, ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἓν ἀτάκτως οὐδ᾽ ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ᾽ ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς ἔργοις ὁμολογίας ὥσπερ τὰς ἐν τοῖς λόγοις διαφυλάττων· μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς δι᾽ αὐτὸν γιγνομένοις· τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ᾽ αὑτῷ ποιούμενος, τοὺς δ᾽ ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδουλούμενος· φοβερὸς ὢν οὐ τῷ πολλοῖς χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῷ πολὺ τὴν τῶν ἄλλων φύσιν ὑπερβάλλειν· ἡγούμενος τῶν ἡδονῶν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀγόμενος ὑπ᾽ αὐτῶν· ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥᾳστώνας κτώμενος, ἀλλ᾽ οὐ διὰ μικρὰς ῥᾳθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολειπόμενος· ὅλως οὐδὲν παραλείπων ὧν προσεῖναι δεῖ τοῖς βασιλεῦσιν, ἀλλ᾽ ἐξ ἑκάστης τῆς πολιτείας ἐξειλεγμένος τὸ βέλτιστον, καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως ὅλης διοικήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐβουλίᾳ, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν. Καὶ ταῦθ᾽ ὅτι προσῆν Εὐαγόρᾳ, καὶ πλείω τούτων, ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ῥᾴδιον καταμαθεῖν.

ιά. Παραλαβὼν γὰρ τὴν πόλιν ἐκβεβαρβαρωμένην, καὶ διὰ τὴν τῶν Φοινίκων ἀρχὴν οὔτε τοὺς Ἕλληνας προσδεχομένην οὔτε τέχνας ἐπισταμένην οὔτ᾽ ἐμπορίῳ χρωμένην οὔτε λιμένα κεκτημένην, ταῦτά τε πάντα διώρθωσε, καὶ πρὸς τούτοις καὶ χώραν πολλὴν προσεκτήσατο καὶ τείχη προσπεριεβάλετο καὶ τριήρεις ἐναυπηγήσατο, καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς οὕτως ηὔξησε τὴν πόλιν ὥστε μηδεμιᾶς τῶν Ἑλληνίδων ἀπολελεῖφθαι, καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐνεποίησεν ὥστε πολλοὺς φοβεῖσθαι τῶν πρότερον καταφρονούντων αὐτῆς. Καί-

Ἑλλάδα τῆς νίκης ταύτης μεθέξειν. Ὅπερ συνέβη· πεισθέντων γὰρ ταῦτα τῶν στρατηγῶν καὶ ναυτικοῦ συλλεγέντος Λακεδαιμόνιοι μὲν κατεναυμαχήθησαν καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπεστερήθησαν, οἱ δ' Ἕλληνες ἠλευθερώθησαν, ἡ δὲ πόλις ἡμῶν τῆς τε παλαιᾶς δόξης μέρος τι πάλιν ἀνέλαβε καὶ τῶν συμμάχων ἡγεμὼν κατέστη. Καὶ ταῦτ' ἐπράχθη Κόνωνος μὲν στρατηγοῦντος, Εὐαγόρου δ' αὐτόν τε παρασχόντος καὶ τῆς δυνάμεως τὴν πλείστην παρασκευάσαντος. Ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς μὲν αὐτοὺς ἐτιμήσαμεν ταῖς μεγίσταις τιμαῖς, καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐστήσαμεν οὗπερ τὸ τοῦ Διὸς ἄγαλμα τοῦ σωτῆρος, πλησίον ἐκείνου τε καὶ σφῶν αὐτῶν, ἀμφοτέρων ὑπόμνημα, καὶ τοῦ μεγέθους τῆς εὐεργεσίας καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ἀλλήλους. Βασιλεὺς δὲ οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ὅσῳ μείζω καὶ πλέονος ἄξια κατειργάσαντο, τοσούτῳ μᾶλλον ἔδεισεν αὐτούς. Περὶ μὲν οὖν Κόνωνος ἄλλος ἡμῖν ἔσται λόγος· ὅτι δὲ πρὸς Εὐαγόραν οὕτως ἔσχεν, οὐδ' αὐτὸς λαθεῖν ἐζήτησεν. Φαίνεται γὰρ μᾶλλον μὲν σπουδάσας περὶ τὸν ἐν Κύπρῳ πόλεμον ἢ περὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας, μείζω δὲ καὶ χαλεπώτερον ἐκεῖνον ἀνταγωνιστὴν νομίσας ἢ Κῦρον τὸν περὶ τῆς βασιλείας ἀμφισβητήσαντα. Μέγιστον δὲ τεκμήριον· τοῦ μὲν γὰρ ἀκούων τὰς παρασκευὰς τοσοῦτον κατεφρόνησεν, ὥστε διὰ τὸ μὴ φροντίζειν μικροῦ δεῖν ἔλαθεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ βασίλειον ἐπιστάς· πρὸς δὲ τοῦτον οὕτως ἐκ πολλοῦ περιδεῶς ἔσχεν, ὥστε μεταξὺ πάσχων εὖ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν ἐπεχείρησε, δίκαια μὲν οὐ ποιῶν, οὐ μὴν παντάπασιν ἀλόγως βουλευσάμενος. Ἠπίστατο μὲν γὰρ πολλοὺς καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐκ ταπεινῶν καὶ φαύ-

λων πραγμάτων μεγάλας δυναστείας κατεργασαμένους, ᾐσθάνετο δὲ τὴν Εὐαγόρου μεγαλοψυχίαν καὶ τὰς ἐπιδόσεις αὐτῷ καὶ τῆς δόξης καὶ τῶν πραγμάτων οὐ κατὰ μικρὸν γιγνομένας, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν ἀνυπέρβλητον ἔχοντα καὶ τὴν τύχην αὐτῷ συναγωνιζομένην· ὥστ' οὐχ ὑπὲρ τῶν γεγενημένων ὀργιζόμενος ἀλλὰ περὶ τῶν μελλόντων φοβούμενος, οὐδὲ περὶ Κύπρου μόνον δεδιὼς ἀλλὰ πολὺ περὶ μειζόνων, ἐποιήσατο τὸν πόλεμον πρὸς αὐτόν. Οὕτω δ' οὖν ὥρμησεν, ὥστε εἰς τὴν στρατείαν ταύτην πλέον ἢ τάλαντα πεντακισχίλια καὶ μύρια κατηνάλωσεν.

ιγ'. Ἀλλ' ὅμως Εὐαγόρας, πάσαις ἀπολελειμμένος ταῖς δυνάμεσιν, ἀντιτάξας τὴν αὑτοῦ γνώμην πρὸς τὰς οὕτως ὑπερμεγέθεις παρασκευάς, ἐπέδειξεν αὑτὸν ἐν τούτοις πολὺ θαυμαστότερον ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις. Ὅτε μὲν γὰρ αὐτὸν εἴων εἰρήνην ἄγειν, τὴν αὑτοῦ πόλιν μόνην εἶχεν· ἐπειδὴ δὲ ἠναγκάσθη πολεμεῖν, τοιοῦτος ἦν καὶ τοιοῦτον εἶχε Πρωταγόραν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ συναγωνιστήν, ὥστε μικροῦ μὲν ἐδέησε Κύπρον ἅπασαν κατασχεῖν, Φοινίκην δ' ἐπόρθησε, Τύρον δὲ κατὰ κράτος εἷλε, Κιλικίαν δὲ βασιλέως ἀπέστησε, τοσούτους δὲ τῶν πολεμίων ἀπώλεσεν ὥστε πολλοὺς Περσῶν, πενθοῦντας τὰς ἑαυτῶν συμφοράς, μεμνῆσθαι τῆς ἀρετῆς τῆς ἐκείνου· τελευτῶν δ' οὕτως ἐνέπλησεν αὐτοὺς τοῦ πολεμεῖν, ὥστ' εἰθισμένων τὸν ἄλλον χρόνον τῶν βασιλέων μὴ διαλλάττεσθαι τοῖς ἀποστᾶσι πρὶν κύριοι γένοιντο τῶν σωμάτων, ἄσμενοι τὴν εἰρήνην ἐποιήσαντο λύσαντες μὲν τὸν νόμον τοῦτον, οὐδὲν δὲ κινήσαντες τῆς Εὐαγόρου τυραννίδος. Καὶ Λακεδαιμονίων μὲν τὴν καὶ δόξαν καὶ

δύναμιν μεγίστην ἐχόντων κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐντὸς τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο τὴν ἀρχήν· Εὐαγόρᾳ δὲ πολεμήσας ἔτη δέκα τῶν αὐτῶν κύριον αὐτὸν κατέλιπεν, ὧνπερ ἦν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν. Ὃ δὲ πάντων δεινότατον· τὴν γὰρ πόλιν ἣν Εὐαγόρας ἑτέρου τυραννεύοντος μετὰ πεντήκοντ' ἀνδρῶν εἷλε, ταύτην βασιλεὺς ὁ μέγας τοσαύτην δύναμιν ἔχων οὐχ οἷός τ' ἐγένετο χειρώσασθαι.

ιδ'. Καίτοι πῶς ἄν τις τὴν ἀνδρίαν ἢ τὴν φρόνησιν ἢ σύμπασαν τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου φανερώτερον ἐπιδείξειεν ἢ διὰ τοιούτων ἔργων καὶ κινδύνων; οὐ γὰρ μόνον φανεῖται τοὺς ἄλλους πολέμους ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἡρώων ὑπερβαλόμενος, τὸν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ὑμνούμενον. Οἱ μὲν γὰρ μεθ' ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος Τροίαν μόνην εἷλον, ὁ δὲ μίαν πόλιν ἔχων πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν ἐπολέμησεν· ὥστ' εἰ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ἐγκωμιάζειν αὐτὸν ἐβουλήθησαν ὅσοιπερ ἐκείνους, πολὺ ἂν μείζω καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ἔλαβεν. Τίνα γὰρ εὑρήσομεν τῶν τότε γενομένων, εἰ τοὺς μύθους ἀφέντες τὴν ἀλήθειαν σκοποῖμεν, τοιαῦτα διαπεπραγμένον, ἢ τίνα τοσούτων μεταβολῶν ἐν τοῖς πράγμασιν αἴτιον γεγενημένον; ὃς αὐτὸν μὲν ἐξ ἰδιώτου τύραννον κατέστησε, τὸ δὲ γένος ἅπαν ἀπεληλαμένον τῆς πολιτείας εἰς τὰς προσηκούσας τιμὰς πάλιν ἐπανήγαγε, τοὺς δὲ πολίτας ἐκ βαρβάρων μὲν Ἕλληνας ἐποίησεν, ἐξ ἀνάνδρων δὲ πολεμικούς, ἐξ ἀδόξων δὲ ὀνομαστούς, τὸν δὲ τόπον ἄμικτον ὅλον παραλαβὼν καὶ παντάπασιν ἐξηγριωμένον ἡμερώτερον καὶ πρᾳότερον κατέστησεν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεῖ καταστὰς οὕτως αὐτὸν ἠμύνατο

καλῶς, ὥστ' ἀείμνηστον γεγενῆσθαι τὸν πόλεμον τὸν περὶ Κύπρον, ὅτε δ' ἦν αὐτῷ σύμμαχος, τοσούτῳ χρησιμώτερον αὐτὸν παρέσχε τῶν ἄλλων, ὥσθ' ὁμολογουμένως μεγίστην αὐτῷ συμβαλέσθαι δύναμιν εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κνίδον, ἧς γενομένης βασιλεὺς μὲν ἁπάσης τῆς Ἀσίας κύριος κατέστη, Λακεδαιμόνιοι δ' ἀντὶ τοῦ τὴν ἤπειρον πορθεῖν περὶ τῆς αὐτῶν κινδυνεύειν ἠναγκάσθησαν, οἱ δ' Ἕλληνες ἀντὶ δουλείας αὐτονομίας ἔτυχον, Ἀθηναῖοι δὲ τοσοῦτον ἐπέδοσαν ὥστε τοὺς πρότερον αὐτῶν ἄρχοντας ἐλθεῖν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν δώσοντας. Ὥστ' εἴ τις ἔροιτό με τί νομίζω μέγιστον εἶναι τῶν Εὐαγόρᾳ πεπραγμένων, πότερον τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς παρασκευὰς τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους, ἐξ ὧν τὰ προειρημένα γέγονεν, ἢ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἢ τὴν κατάληψιν τῆς βασιλείας, ἢ τὴν ὅλην τῶν πραγμάτων διοίκησιν, εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἂν κατασταίην· ἀεὶ γάρ μοι δοκεῖ μέγιστον εἶναι καὶ θαυμαστότατον, καθ' ὅ τι ἂν αὐτῶν ἐπιστήσω τὴν γνώμην.

ιέ. Ὥστ' εἴ τινες τῶν προγεγενημένων δι' ἀρετὴν ἀθάνατοι γεγόνασιν, οἶμαι κἀκεῖνον ἠξιῶσθαι ταύτης τῆς δωρεᾶς, σημείοις χρώμενος ὅτι καὶ τὸν ἐνθάδε χρόνον εὐτυχέστερον καὶ θεοφιλέστερον ἐκείνων διαβεβίωκεν. Τῶν μὲν γὰρ ἡμιθέων τοὺς πλείστους καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους εὑρήσομεν ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας, Εὐαγόρας δ' οὐ μόνον θαυμαστότατος ἀλλὰ καὶ μακαριστότατος ἐξ ἀρχῆς ὢν διετέλεσεν. Τί γὰρ ἀπέλιπεν εὐδαιμονίας, ὃς τοιούτων μὲν προγόνων ἔτυχεν οἵων οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐκείνῳ γέγονεν, τοσοῦτον δὲ καὶ τῷ

σώματι καὶ τῇ γνώμῃ τῶν ἄλλων διήνεγκεν ὥστε μὴ μόνον Σαλαμῖνος ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀσίας ἁπάσης ἄξιος εἶναι τυραννεῖν, κάλλιστα δὲ κτησάμενος τὴν βασιλείαν ἐν ταύτῃ διετέλεσε τὸν βίον, θνητὸς δὲ γενόμενος ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτοῦ μνήμην κατέλιπε, τοσοῦτον δ' ἐβίω χρόνον ὥστε μήτε τοῦ γήρως ἄμοιρος γενέσθαι μήτε τῶν νοσημάτων μετασχεῖν τῶν διὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν γιγνομένων. Πρὸς δὲ τούτοις, ὃ δοκεῖ σπανιώτατον εἶναι καὶ χαλεπώτατον, εὐπαιδίας τυχεῖν ἅμα καὶ πολυπαιδίας, οὐδὲ τούτου διήμαρτεν, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτῷ συνέπεσεν. Καὶ τὸ μέγιστον, ὅτι τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγονότων οὐδένα κατέλιπεν ἰδιωτικοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον, ἀλλὰ τὸν μὲν βασιλέα καλούμενον, τοὺς δὲ ἄνακτας, τὰς δὲ ἀνάσσας. ὥστ' εἴ τινες τῶν ποιητῶν περί τινος τῶν προγεγενημένων ὑπερβολαῖς κέχρηνται, λέγοντες ὡς ἦν θεὸς ἐν ἀνθρώποις ἢ δαίμων θνητός, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα περὶ τὴν ἐκείνου φύσιν ῥηθῆναι μάλιστ' ἂν ἁρμόσειεν.

ιϛ'. Τῶν μὲν οὖν εἰς Εὐαγόραν πολλὰ μὲν οἶμαι παραλιπεῖν· ὑστερίζω γὰρ τῆς ἀκμῆς τῆς ἐμαυτοῦ, μεθ' ἧς ἀκριβέστερον καὶ φιλοπονώτερον ἐξειργασάμην ἂν τὸν ἔπαινον τοῦτον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νῦν, ὅσον κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν, οὐκ ἀνεγκωμίαστός ἐστιν. Ἐγὼ δ' ὦ Νικόκλεις ἡγοῦμαι καλὰ μὲν εἶναι μνημεῖα καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας, πολὺ μέντοι πλέονος ἀξίας τὰς τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας, ἃς ἐν τοῖς λόγοις ἄν τις μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσειεν. Προκρίνω δὲ ταύτας πρῶτον μὲν εἰδὼς τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν οὐχ οὕτως ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ σώματος σεμνυνομένους ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ

γνώμῃ φιλοτιμουμένους· ἔπειθ' ὅτι τοὺς μὲν τύπους ἀναγκαῖον παρὰ τούτοις εἶναι μόνοις παρ' οἷς ἂν σταθῶσι, τοὺς δὲ λόγους ἐξενεχθῆναι οἷόν τ' ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ διαδοθέντας ἐν ταῖς τῶν εὖ φρονούντων διατριβαῖς ἀγαπᾶσθαι, παρ' αἷς κρεῖττόν ἐστιν ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὐδοκιμεῖν· πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις καὶ γεγραμμένοις οὐδεὶς ἂν τὴν τοῦ σώματος φύσιν ὁμοιώσειε, τοὺς δὲ τρόπους τοὺς ἀλλήλων καὶ τὰς διανοίας τὰς ἐν τοῖς λεγομένοις ἐνούσας ῥᾴδιόν ἐστι μιμεῖσθαι τοῖς μὴ ῥᾳθυμεῖν αἱρουμένοις ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βουλομένοις. Ὧν ἕνεκα καὶ μᾶλλον ἐπεχείρησα γράφειν τὸν λόγον τοῦτον ἡγούμενος καὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπ' Εὐαγόρου γεγονόσι πολὺ καλλίστην ἂν γενέσθαι ταύτην παράκλησιν, εἴ τις ἀθροίσας τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνου καὶ τῷ λόγῳ κοσμήσας παραδοίη θεωρεῖν ὑμῖν καὶ συνδιατρίβειν αὐταῖς. Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους προτρέπομεν ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν ἑτέρους ἐπαινοῦντες, ἵνα ζηλοῦντες τοὺς εὐλογουμένους τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμῶσιν· ἐγὼ δὲ σὲ καὶ τοὺς σοὺς οὐκ ἀλλοτρίοις παραδείγμασι χρώμενος ἀλλ' οἰκείοις παρακαλῶ, καὶ συμβουλεύω προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως καὶ λέγειν καὶ πράττειν μηδενὸς ἧττον δυνήσει τῶν Ἑλλήνων.

ιζ'. Καὶ μὴ νόμιζέ με καταγιγνώσκειν ὡς νῦν ἀμελεῖς, ὅτι πολλάκις σοι διακελεύομαι περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ οὔτ' ἐμὲ λέληθας οὔτε τοὺς ἄλλους, ὅτι καὶ πρῶτος καὶ μόνος τῶν ἐν τυραννίδι καὶ πλούτῳ καὶ τρυφαῖς ὄντων φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν ἐπικεχείρηκας, οὐδ' ὅτι πολλοὺς τῶν βασιλέων ποιή-

σεις ζηλώσαντας τὴν σὴν παίδευσιν τούτων τῶν διατριβῶν ἐπιθυμεῖν, ἀφεμένους ἐφ' οἷς νῦν λίαν χαίρουσιν. Ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ταῦτ' εἰδὼς οὐδὲν ἧττον καὶ ποιῶ καὶ ποιήσω ταὐτὸν ὅπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν οἱ θεαταί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρακελεύονται τῶν δρομέων οὐ τοῖς ἀπολελειμμένοις ἀλλὰ τοῖς περὶ τῆς νίκης ἁμιλλωμένοις.

ιή. Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ἐξ ὧν μέλλομέν σε παροξύνειν ὀρέγεσθαι τούτων ὧνπερ καὶ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν· σοὶ δὲ προσήκει μηδὲν ἐλλείπειν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ἀσκεῖν, ὅπως ἄξιος ἔσει καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων. Ὡς ἅπασι μὲν προσήκει περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὴν φρόνησιν, μάλιστα δ' ὑμῖν τοῖς πλείστων καὶ μεγίστων κυρίοις οὖσιν. Χρὴ δ' οὐκ ἀγαπᾷν εἰ τῶν παρόντων τυγχάνεις ὢν ἤδη κρείττων, ἀλλ' ἀγανακτεῖν εἰ τοιοῦτος μὲν ὢν αὐτὸς τὴν φύσιν, γεγονὼς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἐκ Διός, τὸ δ' ὑπογυιότατον ἐξ ἀνδρὸς τοιούτου τὴν ἀρετήν, μὴ πολὺ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς σοι τιμαῖς ὄντων. Ἔστι δ' ἐπὶ σοὶ μὴ διαμαρτεῖν τούτων· ἐὰν γὰρ ἐμμένῃς τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τοσοῦτον ἐπιδιδῷς ὅσονπερ νῦν, ταχέως γενήσει τοιοῦτος οἷόν σε προσήκει.

ANNOTATIO
AD
ISOCRATIS EVAGORAM.

CAP. I.

Εὐαγόρας] Ita simpliciter orationem nostram inscribit Urbinas, quem sequitur Bekkerus; priores editiones plerumque: Εὐαγόρου ἐγκώμιον ἢ Εὐαγόρας.

Οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων] Τὰ ἐπιφερόμενα non male cum Latino: *inferiae* conferas, ita tamen ut vox Graeca dona etiam mortuis data (κτέρεα) significet. Julian. laudat. Constant. p. 20. ed. Wyttenbach. Γενόμενος δὲ ἐφ' ἡλικίας, καὶ τῷ πατρὶ τὴν εἱμαρμένην τελευτὴν τοῦ δαίμονος ὀλβίαν παρασχόντος, οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ κάλλει τῶν ἐπενεχθέντων τὸν τάφον ἐκόσμεις, ubi vide Wyttenbachium.

Χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν] Μουσικὴ hic idem est ac μουσικὸς ἀγών. Infra: τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας. Perperam Morus ad Panegyric. cap. 42. legere vult μουσικῆς.

Λείποντ' οὐδεμίαν cum Bekkero. Sic tollitur hiatus, quem cupidius quam cautius Wolfius fugit, οὐδεμίαν, sequente Battieo, in μηδεμίαν mutans. Vulgata: λείποντα οὐδεμίαν.

Εἴ τις ἐστὶν αἴσθησις τοῖς τετελευτηκόσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων] Isocrat. Aeginet. p. 469. ed. Bekker. Ὡς Θράσυλλος ὁ πατὴρ ὁ ταύτης ἡγοῖτ' ἂν δεινὰ πάσχειν, εἴ τις ἐστὶν αἴσθησις τοῖς τεθνεῶσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, ὁρῶν τὴν μὲν θυγατέρα ἀποστερουμένην τῶν χρημάτων. Plataic. p. 346. Χρὴ

σεις ζηλώσαντας τὴν σὴν παίδευσιν τούτων τῶν διατριβῶν ἐπιθυμεῖν, ἀφεμένους ἐφ' οἷς νῦν λίαν χαίρουσιν. Ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ταῦτ' εἰδὼς οὐδὲν ἧττον καὶ ποιῶ καὶ ποιήσω ταὐτὸν ὅπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν οἱ θεαταί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρακελεύονται τῶν δρομέων οὐ τοῖς ἀπολελειμμένοις ἀλλὰ τοῖς περὶ τῆς νίκης ἁμιλλωμένοις.

ιή. Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ἐξ ὧν μέλλομέν σε παροξύνειν ὀρέγεσθαι τούτων ὧνπερ καὶ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν· σοὶ δὲ προσήκει μηδὲν ἐλλείπειν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τὴν ψυχὴν ἀσκεῖν, ὅπως ἄξιος ἔσει καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων. Ὡς ἅπασι μὲν προσήκει περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὴν φρόνησιν, μάλιστα δ' ὑμῖν τοῖς πλείστων καὶ μεγίστων κυρίοις οὖσιν. Χρὴ δ' οὐκ ἀγαπᾷν εἰ τῶν παρόντων τυγχάνεις ὢν ἤδη κρείττων, ἀλλ' ἀγανακτεῖν εἰ τοιοῦτος μὲν ὢν αὐτὸς τὴν φύσιν, γεγονὼς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἐκ Διός, τὸ δ' ὑπογυιότατον ἐξ ἀνδρὸς τοιούτου τὴν ἀρετήν, μὴ πολὺ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς σοι τιμαῖς ὄντων. Ἔστι δ' ἐπὶ σοὶ μὴ διαμαρτεῖν τούτων· ἐὰν γὰρ ἐμμένῃς τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ τοσοῦτον ἐπιδιδῷς ὅσονπέρ νῦν, ταχέως γενήσει τοιοῦτος οἷόν σε προσήκει.

ANNOTATIO
AD
ISOCRATIS EVAGORAM.

Ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνήσκειν εὐκόλως αἱρουμένους] εὐκόλως cum Bekkero ex Urbinate, suffragante rec. scr. Vaticano. Verba καὶ μᾶλλον περὶ σπουδάζοντας, quae nobis prorsus otiari videntur, uncis inclusimus.

Αἱ μὲν οὖν δαπάναι τῶν μὲν τοιούτων οὐδὲν ἐξεργάζονται] Μὲν οὖν in universum vel sic interpretaberis, ut utrumque verbum suam propriam vim servet, vel sic coniunges, ut μὲν οὖν (μενοῦν tum veteres ob perspicuitatem pronunciasse videntur) *quidem, profecto, re vera* (gewiss, freilich) *verum, vero* (aber, cum hac voce vocabulo praecedenti vis additur) significet. Nostrum locum perperam interpretatur Guarinus: magni *ergo* sumptus nihil tale efficere possunt. Non male Langius: *Nun* bewirkt *aber* der Aufwand nichts dergleichen. Pro οὐδὲν τῶν τοιούτων, quod ad ἀθάνατον μνήμην refero, mallem codices: οὐδὲν τοιοῦτον praeberent. Cum sententia, cui μὲν οὖν apponitur, arcte cum praecedenti cohaeret, vel affirmat simpliciter, ut saepe in diverbiis: vid. Platon. Theag. p. 124. A. Xenoph. Cyropaed. 1, 6, 4.; vel affirmat et auget, idem valens ac latinae voces: *imo, imo vero:* Demosthen. de coron. cap. 41. Ὀψὲ γάρ ποτε — ὀψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην. Add. Platon. Sympos. p. 201. C. et, quos ibi in edit. su. Stallbaum. locos affert, eiusd. Gorg. p. 466. A. et E., atque Euthydem. p. 304. E. Vide etiam, quos Stallbaum. ad Phileb. p. 99. ed. su. (ibi quoque nunc ex Bekkeri editione ἀπολοῦμεν μὲν οὖν legitur) laudat, Platon. Phileb. §. 83. Hipp. mai. p. 283. B. Xenoph. memor. III.,

8, 4. Aristoph. Equit. 910. et Acharn. 288. Conferatur porro, quem Harless. ad loc. Demosth. laud. nuncupat, Budaeus comment. ling. Graec. p. 914. Steph. Vis minuendi, quam Vigerus cap. 8. sect. 18. reg. 16. particulae *μὲν οὖν* tribuit, nondum idoneis exemplis probatur. In versu Aristophan. Eccles. 1102. *ἆρ' οὐ κακοδαίμων εἰμί; βαρυδαίμων μὲν οὖν*, imo *μὲν οὖν* vertendum est. De quo cf. Hermann. annotat. ad Viger. 343. et Stallbaum. ad loc. Platon. laud. Non satis caute simul et parum determinate Schneiderus in lexic. «Auch *kann man μὲν οὖν* durch wenigstens übersetzen: *ἆρ' οὐ κακοδαίμων εἰμὶ κ. τ. λ.*» *Μὲν οὖν* post primum sententiae vocabulum poni solet; vid. nostr. loc. et conf. orat. nostr. capp. 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 16, 18. De *μενοῦν* et *μενοῦνγε* apud scriptores sacros in principio sententiae positis vid. Lobeckium ad Prynich. p. 342. Conferantur cum *μὲν οὖν* particulae *μὲν ἄρα, μὲν δή, μέν γε, μέντε, μέντοι, μὲν γάρ, μέντοι γε, μέντοι νῦν, μήν, ἦ μήν.*

Οἱ δὲ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες] qui in musica aliisque certaminibus versantur. Eadem ratione cap. 3. *τοῖς δὲ περὶ τοὺς λόγους οὐδὲν ἔξεστι τῶν τοιούτων.* In sequentibus verbis, *τὰς* ante *αὐτῶν* addidi cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate.

Ὁ δὲ λόγος, εἰ καλῶς διέλθοι τὰς ἐκείνου πράξεις, ἀείμνηστον ἂν κ. τ. λ.] Pictis quoque et fictis imaginibus orationem arte elaboratam praestare ait c. 16. *Ἐγὼ δ', ὦ Νικόκλεις, ἡγοῦμαι καλὰ μὲν εἶναι μνημεῖα καὶ τὰς τῶν σωμάτων εἰκόνας· πολὺ μέντοι πλέονος*

p. 133. Ab eo haud multum differt Homericus dativus in τοῖσι δ' ἀνέστη vel Κάλχας Θεστορίδης vel ἥρως 'Ατρείδης, vel alius quivis, quem in tali verborum serie Homerica carmina nuncupant. 'Εν εἰδόσιν ut hic usurpatum legis Thucydid. II, 36. Εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πόλεμον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἐάσω.

Εὐλογήσονται] Ita Bekkerus haud dubie ex codicibus. Vulgat. εὐλογηθήσονται Haud raro futurum medii passivo sensu ab Atticis scriptoribus usurpari satis constat. Thucydid. I, 81. Εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ' ὧν τὸ ναυτικὸν τρέφουσι βλαψόμεθα τὰ πλέω. I, 142. Μέγιστον δὲ τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κολύσονται. II, 87. Οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμήσονται τοῖς προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς. VII, 25. Καὶ ἢν φθάσωσιν αὐτοὶ πρότερον διαφθείραντες τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν, διαπολεμησόμενον.

Τοὺς ἐπέκεινα γενομένους] ἐπέκεινα *ultra* de loco et tempore. De loco, Thucydid. VII, 58. 'Εν τῷ ἐπέκεινα (τῶν Ἀκραγαντίνων scilicet) ἱδρυμένοι Σελινούντιοι. VIII, 104. Ὥστε τὰ ἐν τῷ ἐπέκεινα αὐτοῦ (τοῦ χωρίου videlicet) γιγνόμενα μὴ κάτοπτα εἶναι. Voci ἐπέκεινα respondet ἐπὶ τάδε *citra* *). Cap. 8. ex

*) *Citra* Sueton. August. 43. de tempore *ante* significare mihi non persuadebit Forcellinus. Verba sunt: Solebat etiam *citra* spectaculorum dies, si quando quid inusitatum dignumque cognitu advectum esset, id extra ordinem quolibet loco publicare. *Citra* enim hic nil nisi *extra*, quam vocem in fine sententiae adhibuit, significat.

egregio Urbinate: *ἀλλὰ μὴν τῶν γ' ἐπὶ τάδε γιγνομένων κ. τ. λ.*

Ὑπερβάλλῃ] Cum Bekkero ex Urbinate pr. script. Vaticanus *ὑπερβάλληται*, Vulgat. *ὑπερβάληται.*

Ὁ φθόνος ᾧ τοῦτο μόνον πρόσεστιν ἀγαθόν, ὅτι μέγιστον κακὸν κ. τ. λ.] Eius modi lusum praebet sententia orat. de pac. cap. 26. ed. me. *ὥστε πῶς οὐκ ἂν τις ἀληθέστερα τυγχάνοι λέγων, εἰ φαίη τότε τὴν ἀρχὴν αὐτοῖς γεγενῆσθαι τῶν συμφορῶν, ὅτε τὴν ἀρχην τῆς θαλάττης παρελάμβανον.* De quo vid. disputat. nostr. in fronte orat. de pac. p. 67.

Οὕτω γάρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥσθ' ἥδιον εὐλογουμένων ἀκούειν, οὓς οὐκ ἴσασιν εἰ γεγόνασιν, ἤ τι τούτων ὑφ' ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἀποδέχεσθαι.] Recte Corayus postrema verba sic interpretatur: *Τουτέστιν ἀσμένως ἀκούειν πρᾶξίν τινα καλὴν τῶν κατ' αὐτοὺς γεγονότων καὶ εὐεργετησάντων αὐτούς. Ἀποδέχεσθαι* primo valet *excipere, accipere* simpliciter: Isae. de Menecl. haered. init. *δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω μετ' εὐνοίας ἀποδέχεσθαί μου τοὺς λόγους.* Nil nisi *accipere* simpliciter mihi quoque significare videtur *ἀποδέχεσθαι* in hac sententia Demosthen. orat. in Olympiodor. p. 1181. *Ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλῃ ταῦτα ποιεῖν* (nempe *συγχωρεῖν τὰς συνθήκας ἀνοιχθῆναι*) *οὗτος* (Olympiodorus), *τότ' ἤδη καταφανὴς ἔσται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἀναισχυντότατός ἐστιν ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ δικαίως οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ἀποδέχοισθε τούτου, ὡς ὑγιές τι λέγοντος*, ubi si quid benevolum signatur, verbis ipsis *ὡς ὑγιές τι λέγ.* inest. *Ἀποδέ-*

χεσθαι porro significat, id quod ad se purgandum aliquis dicat, *tanquam sufficiens* accipere. Demosth. in Theocrin. p. 1335. Τὰς τοιαύτας προφάσεις ὁρῶσιν ὑμᾶς ἀποδεχομένους. Ita Latini: *excusationem accipere.* Deinde: *haud illubenter audire.* Isocrat. de pac. cap. 30. Οὐκ ἀγνοῶ δ' ὅτι τὸν μὲν περὶ τῶν τυράννων λόγον ἀποδέχεσθε, τὸν δὲ περὶ τῆς ἀρχῆς δυσκόλως ἀκούετε. Denique: *probare, laudare* de factis ipsis. Demosth. in Mid. p. 519. Παρελθὼν ὑπεσχόμην ἐγὼ χορηγήσειν ἐθελοντής, καὶ κληρουμένων πρῶτος αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλαχον, ὑμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες ἀμφότερα ὡς οἷόν τε μάλιστ' ἀπεδέξασθε. Ἀποδέχεσθαί τι τινός reperitur quoque apud Demosthenem; cf. Reiskianus graecit. Demosth. index. Verum ibi sequitur genitivus, quem, barbara voce utentes, grammatici nostri *subiectivum* dicunt, dum hoc τούτων ad eos, quos *obiectivos* nominant, pertinet. Iis, quae supra dedi, addit in annotat. su. Corayus: Δύο τῶν τοῦ Αὐγήρου ἀντιγράφων, ἀντὶ τοῦ, ἀποδέχεσθαι, ἔχουσιν, ἀπαναίνονται· ἐν τῷ ἐμῷ δέ, ὃ καὶ μᾶλλον ἄν τις θαυμάσειεν, ἐξεσμένῳ τῷ, ἀποδέχεσθαι, ἐπιγέγραπται ὡς διόρθωσις τό, ἀπαναίνονται. Τί δ' ἠβούλετο νοεῖν ἢ λέγειν ὁ τὴν ἄλογον ταύτην γράψας διόρθωσιν, οὐδ' ἂν αὐτὸς ὁ Κάλχας μαντεύσειεν. Equidem, καίπερ οὐ Κάλχας ὤν, mihi intelligere videor, quid ἀπαναίνονται istud sibi velit. Nimirum in libris quibusdam ἀποδέχεσθαι defuit. Librarius igitur non ineruditus ad vocem ἀποδέχεσθαι in margine suum ἀπαναίνονται scripsit, id est, si recte

video, *reiiciunt*, quasi lectionem hanc *obelo* notaret. Bekkerus *ἀποδέχεσθαι*, num ex codicibus non satis constat, omisit. Pro *τι τούτων* ex Urbinate *τούτους* recepit, quod uncis inclusit. *Τι* deest etiam in Vaticano. Nos quidem, cum etiam non appareat, quomodo *ἀποδέχεσθαι* illud in orationem irrepere potuerit, vulgatam, quae bonum omnino et aptum sensum praebet, retinuimus. *Ἀποδέχεσθαι* cum genitivo reperiri, ita tamen ut *τι* vel alius quis accusativus subaudiatur, monuit Reiskius s. v. indic. laudat.

Οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας ex Beckeriana; vulgat. *τούς γε νοῦν ἔχοντας.* Paulo inferius ex eadem: *Περὶ ὧν καὶ λέγειν δικαιόν ἐστιν*; vulgat. *δικαιότερον.*

Ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τὰς ἐπιδόσεις ὁρῶμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας ἀεί τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων.] Bekkerus ex Urbinate et Vaticano *ἴσμεν γιγνομ.* Vulgata mihi ob vim anteponenda esse videtur. Ut hic ita panegyr. cap. 13. *Συνειδυῖα μὲν* (*ἡ πόλις* videlicet) *ὅτι τοῦτο μόνον κ. τ. λ. ὁρῶσα δὲ περὶ μὲν τὰς ἄλλας πράξεις οὕτω ταραχώδεις οὔσας τὰς τύχας, ὥστε κ. τ. λ.* De praestantia huius sententiae monuimus prooem. orat. de pac. p. 66. — *Κινεῖν* hic *mutare* significat, ad Nicocl. cap. 6. *Τῶν προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων κίνει καὶ μετατίθει τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα.* In quo loco *κινεῖν* abändern *μετατιθέναι* vero, quod idem valet ac *μετακινεῖν*, umändern verte. Eundem

sensum ac hic *κινεῖν* habere videtur latinum *movere* Cicer. Attic. VII, 3. «Tantum abest ut meam ille sententiam *moveat*, ut valde ego ipsi quod de sua decesserit poenitendum putem.» Alios usus verbi *κινεῖν* studiosi sermonis Graeci velim animadvertant. De oratione dicitur primo ὅτι κινεῖ, cum animum *commovet*. Cf. Xenoph. Mem. Socr. IV, 2, 2. Plura laudat Wyttenbach. annot. ad Plutarch. de ser. num. vindict. p. 11. Deinde usitatum est *κινεῖν λόγον* (etiam *ἐγείρειν λόγον*) sermonem incipere gallic. entamer la conversation. Πάντα κινεῖν λόγον porro significat *omnem disputationem movere*, rem omni ex parte scrutari, ut interpretatur Stallbaum ad Phileb. pag. su. 27. Denique proverbium est *μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον*, quod refert Suidas et quod illustrat Erasmus adag. p. 45.

CAP. III.

Σημεῖον δὲ μέγιστον] De hac et aliis similibus dicendi formis disseruimus in annot. ad orat. de pac. p. 165. — Οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, qui in *sophistica* eloquentia versantur. De quo vid. comment. de Isocrat. etc. p. 21.

Τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ κ. τ. λ.] Sophisticos dicendi artifices cum poetis et oratoribus ita componit Julianus in exordio laudationis Constantii: *Τοῖς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας καὶ τὴν ποίησιν διατρίβουσιν οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ ῥᾳδίως ἐγχειρεῖν ἔξεστι τοῖς ἐπαίνοις τῶν σοι πραχθέντων· περίεστι γὰρ αὐτοῖς ἐκ τῆς τοῦ λέγειν μελέτης καὶ τῆς πρὸς*

τὰς ἐπιδείξεις συνηθείας τὸ θαρσεῖν ἐν δίκῃ. Ὅσοι δὲ τοῦ μὲν τοιούτου μέρους κατωλιγώρησαν, ὥρμησαν δ' ἐφ' ἕτερον παιδείας εἶδος καὶ λόγων ξυγγραφὴν οὐ δήμῳ κεχαρισμένην οὐδ' ἐς θέατρα παντοδαπὰ τολμῶσαν ἀποδύεσθαι, πρὸς τὰς ἐπιδείξεις ἔχοιεν ἂν εἰκότως εὐλαβέστερον. Ἔστι γὰρ οὐκ ἄδηλον τοῦθ' ὅτι τοῖς μὲν ποιηταῖς Μοῦσαι καὶ τὸ δοκεῖν ἐκεῖθεν ἐπιπνεομένους τὴν ποίησιν γράφειν ἄφθονον παρέχει τὴν ἐξουσίαν τοῦ πλάσματος· τοῖς ῥήτορσι δὲ κ. τ. λ.

Καὶ περὶ τούτων δηλῶσαι] Duplici modo construitur δηλοῦν, περί τινος et τι. Cum accusativo Panegyr. cap. 1. Εἰ μὲν μηδαμῶς ἄλλως οἷόν τ' ἦν δηλοῦν τὰς αὐτὰς πράξεις ἀλλ' ἢ διὰ μιᾶς ἰδέας, εἶχεν ἄν τις ὑπολαβεῖν κ. τ. λ. Ita διέρχεσθαί τι et περί τινος orat. nostr. cap. 1. Εἴ τις δυνηθείη περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων ἀξίως διελθεῖν τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Paulo inferius: Ὁ δὲ λόγος εἰ καλῶς διέλθοι τὰς ἐκείνου πράξεις. Ita quoque Latini: exponere *aliquid* et *de aliqua re*. Cicer. ad famil. I, 9. *de quo* coeperam exponere.

Τοῖς τεταγμένοις ὀνόμασιν] Τεταγμένα ὀνόματα vocabula proprie: *collocata*, quibus locus suus scilicet in sermone assignatus est, in sermonem igitur recepta. Eadem postea πολιτικά nuncupat, i. e. quibus cives uti solent. Parem sensum habet vox *civilis* Sueton. libr. de gramm. cap. 10. « Cum sibi sciat nil aliud suadere, quam ut noto *civilique* et proprio sermone utatur. » Πολιτικῶς λέγειν praeterea significat civiliter, h. e. ratione concionibus apta, tum etiam ut decet πολίτην, scilicet, *urbane* dicere. Multa de

hoc vocabulo exponit Ernesti. lexic. technol. Graec. rhetor. s. v. — Ἀποτόμως hic interpretare voce germanica: strenge. Ἀπότομος (praeruptus) primarie de rupibus et montibus dictum, de oratione etiam usurpatur: τροπαὶ ἀπότομοι Phot. cod. 181. tropi duri. Apud Demosthenem ἐραστ. λόγ. p. 1402. sunt τὰ πράγματα οὔτε καλὰ οὔτ' αἰσχρὰ ἀποτόμως ὄντα facta, quae *per se* vel ab aliis rebus seiuncta, neque pulcra, neque turpia sunt. Eodem sensu apud nostr. Archid. cap. 22. Οὐδὲν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἀποτόμως οὔτε κακὸν οὔτ' ἀγαθόν. — Ψυχαγωγοῦσι τοὺς ἀκούοντας auditores delectant. Non satis caute Ernesti. lexic. l. interpretatur ψυχαγωγία Rücksicht auf *blosse* Unterhaltung und Beförderung des Vergnügens, deceptus verbis Dionys. ep. ad Pomp. de historia Theopompi, quae laudat: μηδεὶς ὑπολάβῃ ψυχαγωγίαν ταῦτ' εἶναι μόνον, ubi, notio bloss, quam Ernestius τῇ ψυχαγωγίᾳ tribuit, voce μόνον signatur. De aliis oblectamentis quoque dicitur; Alciphr. epist. III, 18. tom. II. p. 64. ed. Bergler. de saltatione: Καὶ ὅστις ἐπιτήδειος κορδακίζειν εἰς μέσους παρελθὼν τὸ κοινὸν ψυχαγωγήσει. — Εὐρυθμία ut hic de numero oratorio usurpatur Dionys. Halic. de comp. verbor. p. 29. tom. II. ed. Sylburg. Εἴρηται γὰρ τῷ φιλοσόφῳ τά τε ἄλλα περὶ τῆς λέξεως τῆς πολιτικῆς ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τῶν ῥητορικῶν τεχνῶν οἵαν αὐτὴν εἶναι προσήκει, καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς εὐρυθμίας ἐξ ὧν ἂν τοιαύτη γένοιτο. Συμμετρία est proportio in sententiarum partibus vel concinnitas orationis. Cum pulcro τὸ σύμμετρον veteres philosophos frequenter coniungere

monuit Kreutzer. ad Plotin. de pulcritud. p. 146. et ad Procl. part. 1. fasc. 1. p. 3. Hunc sensum verbi *εὐρυθμία* et vocem *συμμετρίαν* omnino Ernesti. in lexic. laud. omisit. — Ut de lectione aliquid dicam, *μόνον* post *τοῖς πολιτικοῖς* recepi cum Bekkero ex Urbinate et Vaticano; *αὐταῖς ταῖς εὐρυθμίαις* cum eodem ex iisdem; vulgata: *ταῖς γε εὐρυθμίαις.*

Γνοίη δ' ἄν τις ἐκεῖθεν τὴν δύναμιν αὐτῶν] *Γνοίη* cum Bekkero ex Urbinate et Vatic. Vulg. *καταμάθοι.* Plato de re publ. I. p. 601. referente Corayo, de opera poetae: *Ἐάν τε περὶ σκυτοτομίας τι λέγῃ ἐν μέτρῳ καὶ ῥυθμῷ καὶ ἁρμονίᾳ, εὖ δοκεῖν λέγεσθαι, ἐάν τε περὶ στρατηγίας, ἐάν τε περὶ ἄλλου ὁτουοῦν· οὕτω φύσει αὐτὰ ταῦτα μεγάλην τινὰ κήλησιν ἔχει· ἐπεὶ γυμνωθέντα γε τῶν τῆς μουσικῆς χρημάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ' αὐτῶν λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα φαίνεται ... ἔοικε τοῖς τῶν ὡραίων προσώποις, καλῶν δὲ μὴ οἷα γίγνεται ἰδεῖν, ὅταν αὐτὰ τὸ ἄνθος προλίπῃ.* Rationem, qua Isocrates de poetis existimavit, exposuimus Comm. de Isocr. etc. p. 12.

Ἀλλ' ἀποπειρατέον ἐστὶ τῶν λόγων εἰ καὶ τοῦτο δυνήσονται εὐλογεῖν μηδὲν χεῖρον κ. τ. λ. Vulgata *οὗτοι* sententiae parum apta est; neque in tali constructione ante alterum verbum pronomen *οὗτος* poni solet. Lectio *τοῦτο*, quam ex Urbin. et Vatican. recepi cum Bekkero, vereor ut genuina sit, cum sic ante infinitivum pronomen demonstrativum Graeci ponere non soleant. Aliter se habet cum *ὅτι* vel *ὡς* et verbum sequuntur. Isocr. de permut. cap. 16. *Οἶμαι γὰρ οὐδένα τοῦτ' ἀγνοεῖν, ὅτι πάντες ἄνθρωποι κ. τ. λ.*

Ibid. Καὶ τοῦτο τίνι πιστὸν ὑμῶν ἐστιν, ὡς Νικοκλῆς ἔδωκέ μοι κ. τ. λ. Ibid. Ἀλλὰ μὴν κἀκεῖνο γε πᾶσι φανερόν, ὅτι παμπληθεῖς εἰσὶν οἱ παρασκευάζοντες τοὺς λόγους κ. τ. λ. Cap. 18. Πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι τρόποι τῶν λόγων εἰσὶν οὐκ ἐλάττους ἢ τῶν μετὰ μέτρου ποιημάτων. Mihi quidem Isocrates οὕτω scripsisse videtur; quae lectio a librariis corrupta nunc in οὗτοι nunc in τοῦτο mutata est. Sensus est: periculum faciendum an sic i. e. commodis, quibus carmina fruuntur orbatae viros etc. laudare queant. Eodem modo cap. 16. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νῦν, ὅσον ἦν κατὰ τὴν ἐμὴν δύναμιν, οὐκ ἀνεγκωμίαστός ἐστιν. — Εὐλογεῖν recepi ex Bekkeriana; vulgat. εὖ λέγειν.

CAP. IV.

Πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς φύσεως τῆς Εὐαγόρου καὶ τίνων ἦν ἀπόγονος. Wolfius φύσεως de dotibus corporis et animi, quibus Evagoras excelluit, sumit. Guarinus interpretatur: *de ingenio naturaque.* Perperam. Ait Isocrates se primum de maioribus et de ortu Evagorae dicturum esse. Atque in iis, quae sequuntur, nil nisi de Aeaco, Peleo etc. mentio est. Recte iudicat Findeisenus «καὶ habet h. l. vim ἐξηγητικὴν» Corayi quoque annotatio scholiolum praebet: τῆς γενέσεως.

Τοὺς μὲν ὑπερβάλλοντας] Guarinus iusto latius: Virtute praestantes atque insignes, cum oratio solam vocem *praestantes* germanice: ausgezeichnet praebeat. Ὑπερβάλλειν hic *instransitivo* sensu, ut paulo inferius:

ἐπειδὴ τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ὑπερέβαλλεν. Non satis caute Corayus ad postrem. loc. Τῷ μὲν δοκεῖν ἀπολύτως καὶ ἀμεταβάτως τῇ λέξει, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἐλλειπτικῶς τοῦ, πᾶσαν ἀνθρωπίνην βοήθειαν ἤ τινος τοιούτου.

Τοῦτο μὲν γὰρ Αἰακός κ. τ. λ.] De Aeaco ita Hyginus fabul. p. 14. Hervag. « Jupiter cum Asopi filiam vellet comprimere et Junonem vereretur, detulit eam in insulam Delon *) et gravidam fecit » Si Nonno (Dionys. VI, 212.) fides habetur, aquilae, si Ovidio (metam. VI, 113.) ignis in hoc amore formam Jupiter induit. Inde ortus est Aeacus. Ovidius dicit porro, cum Junonis ira vitiati fontes essent, luem exortam esse, quae populum universum interemerit; postea deprecante Aeaco, formicarum turbam in homines, novos insulae incolas, mutatam esse. In fontibus corruptis cum Ovidio Hyginus congruit. Paulo aliter rem exponit Hesiodus narrans Aeginam, Asopi filiam, in Insulam incolis vacuam a Jove delatam esse, posteaque, ut Aeaco molestiam solitudinis adimeret, formicas ibi frequentes regem Olympi in homines mutasse. Vid. fragmentum *Theogoniae* a Tzeze laudatum ad Lycophron. Cassandr. v. 176., de quo Ruhnken. epist. crit. I. p. 194. Hesiodo assentitur Pausanias Amas. interpr. p. 65. Haec fabula ex similitudine vocum μυρμήδων et Μυρμίδων orta esse videtur. *Myr-*

*) Delon hic vitiose pro: Oenonem legi vel ex Hygino ipso constat, cum paulo post legatur: « Insula autem Aeginae nomen possidet. »

midones Aeginetas dictos esse Strabo libr. VIII, p. 259. ed. Casaubon. ait, quod fossas incoluerint, ex quibus terram effodientes, solum insulae lapidosum glebosius effecerint.

Γενομένων αὐχμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν] Siccitatis istius diversas afferunt causas Diodorus Sic. IV, 60. et Apollodorus VI, 11. Ille enim ob Androgei, Minois filii, ab Aegeo patratam caedem, hic ob Stymphalum, Arcadum regem, a Pelope obtruncatum eam exortam esse ait.

Διὰ τῆς εὐγενείας καὶ τῆς εὐσεβείας τῆς ἐκείνου] Bekkerus: *συγγενείας*. Vox *εὐγένεια* etiam usurpari solet, cum aliquis ad heroes et deos non ad mortales modo insignes et claros originem refert. Isocrat. Busir. cap. 5. *Περὶ μὲν οὖν τῆς Βουσίριδος εὐγενείας τίς οὐκ ἂν δυνηθείη ῥᾳδίως εἰπεῖν, ὅς πατρὸς μὲν ἦν Ποσειδῶνος, μητρὸς δὲ Λιβύης τῆς Ἐπάφου τοῦ Διός;*

Τυχόντες ὧν ἐδεήθησαν cum Bekkero ex Urbinate; Langius et Findeisenus: *πάντων ὧν*; Corayus et Vaticanus Codex: *ἁπάντων ὧν*.

Ἱερον ἐν Αἰγίνῃ καθεστήσαντο] De hoc monumento *Αἰακείῳ* dicto ita Pausanias libr. II. p. 63. interpr. Amas. «Celeberrimo autem urbis loco situm est, quod Aeaceum appellant. Septum id est quadratum e candido lapide. In primo aditu eorum statuae sunt, qui ad Aeacum a Graecis quondam missi venere. Eius legationis causam eandem quam Aeginetae reliqui Graeci fuisse narrant. Cum diuturna siccitate Graecia laboraret, ac non minus reliqua, quae extra Isthmum est, Graecia quam tota Peloponnesus coelestium aquarum penuria affecta esset, missi Delphos sunt,

qui ex oraculo calamitatis causam ac remedium cognoscerent. Ibi respondit Pythia Iovem placandum; utendum vero, si velit obsequi, Aeaco deprecatore. Ex eo itaque responso missi ex singulis urbibus ad Aeacum, ut deprecationem susciperet, oratum. Ille Panhellenio Jovi sacris rite peractis et votis nuncupatis imbrium Graeciam compotem fecit. Ad rei memoriam legatis Aeginetae statuas istas posuerunt. Intra septum oleae sunt antiquitus consitae et ara paulum supra aream eminens. Eam aram monumentum esse, quod Aeaci dicitur, in arcanis est.»

Μετήλλαξε τὸν βίον] Vitam (morte) mutavit vel obiit. Eodem sensu τὸν βίον μετήλλαξε Aelian. V. H. V, 2. De Hercule noster Archid. cap. 6. Ἐπεὶ γὰρ Ἡρακλῆς μετήλλαξε τὸν βίον θεὸς ἐκ θνητοῦ γενόμενος.

Παρεδρεύειν ἐκείνοις] Illis assidere, cum iis versari. Demosthen. orat. funebr. p. 1399. Πῶς οὐ χρὴ τούτους εὐδαίμονας νομίζεσθαι, οὓς π α ρ έ δ ρ ο υ ς εἰκότως ἂν τις φήσαι τ ο ῖ ς κ ά τ ω θ ε ο ῖ ς εἶναι.

Τῶν ἀριστείων ἔτυχε] Hesionam scilicet, Laomedontis filiam dono ab Hercule accepit. Ovid. Metam. XXI, 215.

Nec pars militiae Telamon sine honore recessit,
Hesioneque data potitur.

Bekkerus: τῶν ἀριστ. ἠξιώθη.

Ἐν τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Κενταύρους] De hac pugna et de ope Lapithis a Theseo lata sic Isocrates elog. Helen. p. 236. Bekker. Καὶ μετὰ ταῦτα Λαπίθαις σύμμαχος γενόμενος καὶ στρατευσάμενος ἐπὶ Κενταύρους τοὺς διφυεῖς, οἱ τάχει καὶ ῥώμῃ καὶ τόλμῃ διενεγκόν-

τες τὰς μὲν ἐπόρθουν, τὰς δ' ἔμελλον, ταῖς δ' ἠπείλουν τῶν πόλεων, τούτους μάχῃ νικήσας εὐθὺς μὲν αὐτῶν τὴν ὕβριν ἔπαυσεν, οὐ πολλῷ δ' ὕστερον τὸ γένος ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισεν. Qui a Centauris stantes in hoc proelio eminuerint, exponit Hesiodus Scut. Hercul. v. 184. et seqq. Κένταυροι δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγερέθοντο κ. τ. λ. Satis nota sunt porro illa Homerica Iliad. A, 259.

Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο
Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ἡμῖν
Ἀνδράσιν ὡμίλησα κ. τ. λ.

Θνητὸς ὢν ἀθανάτῃ] Ex Urbinat. cum Bekkero; vulgat. ἀθανάτῳ.

Καὶ μόνου τούτου φασί] A Musis et Gratiis in nuptiis Cadmi epithalamium cantatum esse aiunt Theognis eleg. v. 15. et Diodor. Sicul. V, 49. Cf. quoque, monente Findeiseno, Apul. Metaph. libr. 6. p. 183. Elmenhorst. — Mox ἑκατέρου cum Bekkero ex Urbinat. vulgat. ἑκατέροιν; ex Bekkeriana ἐγενέσθην; vulg. ἐγεννήθη.

Ἀχιλλεὺς μὲν ἁπάντων διήνεγκεν] Achillem in omnibus inter omnes Graecos duces eminuisse ex Homero satis constat. Etiam cum ob formam Nireum laudavit Iliad. B, 673. Νιρεὺς ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν subiicit poeta: μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.

CAP. V.

Κατοικισθείσης ex Bekkeriana; vulgata: οἰκισθείσης.

Πρὸς τὸν ὑποδεξάμενον] Δέχεσθαι et ὑποδέχεσθαι usurpantur de cive vel civitate, cui opem deprecanti

succurritur. Thucydid. I, 33. Περὶ τῶν μεγίστων κινδύνων δεξάμενοι. Cf. ibid. 35. et 36. Contrarium valet ἀπωθεῖν. Thucyd. I, 35. Ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας ἀπώσεσθε.

Καὶ βουλόμενος ἀσφαλῶς κατασκευάσασθαι περὶ αὐτόν] Vulgat. καταθέσθαι τὰ περ. αὐτ. De qua lectione Corayus in annotat. Οὐκ ἐρρῶσθαι τὸ χωρίον δῆλον καὶ ἐκ τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου, ἐν ᾧ μόνῳ τῷ χωρίῳ παραδείγματι χρῆται τοῦ κατατίθεσθαι ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ καθιστάναι. Κατασκ. περ. praebent Urbin. et Vatican. man. recentior. Vaticanus τά addit. Κατασκευάζεσθαι dici solet de iis, qui vel ad negotium aliquod exequendum vel ad munus aut artem exercendam in quodam loco sedem collocant. Thucyd. II, 17. Κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοί. Lysi. fragm. 2. ed. Bekker. Κατασκευάζομαι δέ, ἔφη, τέχνην μυρεψικήν. Quae notio vide quam huc optime quadret. Notat scilicet Isocrates peregrinum dominatorem ibi certam sedem habere voluisse. Eundem fere sensum praebet τὴν ἀρχὴν κατασκευάζεσθαι panegyr. cap. 35. Τὸν δὲ βάρβαρον τῇ τῶν Ἑλλήνων ῥώμῃ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτοῦ κατασκευαζόμενον.

Τήν τε πόλιν ἐξεβαρβάρωσε] Interpretor: sub ditionem barbarorum redegit; quibus verbis sequentia καὶ τὴν νῆσον ὅλην βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ κατεδούλωσεν vim et perspicuitatem addunt. Secus se habent cap. 11. Παραλαβὼν γὰρ τὴν πόλιν ἐκβεβαρβαρωμένην, ubi ἐκβεβαρβ. barbaram *moribus et institutis* factam esse civitatem significat. Atque illuc perti-

net, quem in hunc nostro loco apponit, Euripideus versus Orest. 485.

Βεβαρβάρωσαι χρόνιος ὢν ἐν βαρβάροις.

Καὶ τῶν ἐκγόνων τῶν ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἐχόντων] Haec addidi cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate.

Περὶ οὗ τὰς μὲν φήμας καὶ τὰς μαντείας καὶ τὰς ὄψεις τὰς ἐν τοῖς ὕπνοις γενομένας, ἐξ ὧν μειζόνως ἂν φανείη γεγονὼς ἢ κατ' ἄνθρωπον αἱροῦμαι παραλιπεῖν. Μειζόνως ex Bekkeriana; vulgat. μείζων; ex eadem παραλιπεῖν; vulgata καταλιπεῖν. Ut hic ad Demonic. cap. 5. Ὠιήθην δεῖν μηδὲν παραλιπεῖν. panegyr. cap. 21. Ἀνάγκη γὰρ τὰ μὲν μέγιστα τούτων ἤδη κατακεχρῆσθαι, μικρὰ δέ τινα παραλελεῖφθαι. Orat. nostr. cap. 16. Τῶν μὲν οὖν εἰς Εὐαγόραν πολλὰ μὲν οἶμαι παραλιπεῖν et saepius. Quo sensu ne semel quidem praeter hanc vulgatam καταλείπειν reperitur. — Ἢ κατ' ἄνθρωπον proprie quam pro homine i. e. pro natura humana. Eodem sensu Panegyr. cap. 49. Τοῖς μείζους δυναστείας ἢ κατ' ἀνθρώπους περιβεβλημένοις. Diodor. Sicul. XVI, 11. Πάντες δ' ἀπεδέχοντο (τὴν Δίωνος ἀρετὴν scilicet) μειζόνως ἢ κατ' ἄνθρωπον. Hoc et alia exempla dat Dorvillius ad Charit. XII, 4. Bergler ad Alciphron. epist. I, 18. laudat ex Sophocl. Oedip. Col. versum 590. Τί γὰρ τὸ μεῖζον ἢ κατ' ἄνθρωπον νοσεῖς. Κατά ad comparationem in universum haud raro usurpatur. De quo cf. Lennep. ad Phalar. p. 67. Exemplum etiam est in Platon. Phileb. p. 150. Stallbaum. ubi editor Matthi. gr. graec. §. ... laudat. — Julian. orat. ad Constant. p. 13. ed. Wyttenbach. Φήμας μὲν δὴ καὶ μαντείας καὶ ὄψεις τὰς

τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα ἄλλα θρυλλεῖν εἰώθασιν ἐπὶ τῶν οὕτω λαμπρὰ καὶ περιφανῆ πραξάντων, Κύρου καὶ τοῦ τῆς ἡμετέρας οἰκιστοῦ πόλεως καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦτος γέγονεν, ἑκὼν ἀφίημι. De voce φήμη in annotat. ad hunc locum disseruit Wyttenbachius. Ex viri docti sententia φήμη, quod proprie *dictum* valet et frequenter *fama* in universum significat, saepe pro voce vel divina (κληδών, ὄττα, ὀμφή) vel humana divinitus concitata usurpatur. Haud raro φήμη et μαντεία vel etiam μάντευμα apud Graecos scriptores coniuncta reperiuntur: Plat. Epinom. p. 702. E. Phaedon. p. 399. E. Liban. declamat. V. p. 288. B. et saepius.

Ὅτι τοσούτου δέω πλασάμενος εἰπεῖν] Πλάττειν latine *fingere* Reiskius ind. graec. Dem. s. v. usurpari dicit «de figulo vel sigillario sigilla ex argilla cerave confingente.» Atque haec est propria verbi notio; or. nostr. cap. 16. Ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις καὶ γεγραμμένοις οὐδεὶς ἂν τὴν τοῦ σώματος φύσιν ὁμοιώσειεν. Translatum valet 1. *formare, excolere:* πλάττειν σῶμα, ψυχήν; de quo cf. Wyttenbach. in annot. ad Platon. Phaedon. p. 219. 2. *comminisci, mentiri*, ut in hoc nostro loco. Plura exempla dat Reiskius ind. laud.

CAP. VI.

Καὶ ταῦτ' οὐ μέσως οὐδ' ὥσπερ ἐν ἑτέροις τισὶν] Vocabulis ἕτεροι, ἔνιοι etc. vox indefinita τινές addi solet, ut personae, quae non nominatur, vicem adimpleat. Bekkerus ex Urbinate: ὥσπερ ἑτέροις, omissis ἐν et τισίν. — Μέσως mediocriter; Euripid.

τες τὰς μὲν ἐπόρθουν, τὰς δ' ἔμελλον, ταῖς δ' ἠπείλουν τῶν πόλεων, τούτους μάχῃ νικήσας εὐθὺς μὲν αὐτῶν τὴν ὕβριν ἔπαυσεν, οὐ πόλλῳ δ' ὕστερον τὸ γένος ἐξ ἀνθρώπων ἠφάνισεν. Qui a Centauris stantes in hoc proelio eminuerint, exponit Hesiodus Scut. Hercul. v. 184. et seqq. Κένταυροι δ' ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἠγερέθοντο κ. τ. λ. Satis nota sunt porro illa Homerica Iliad. A, 259.

Ἀλλὰ πίθεσθ'· ἄμφω δε νεωτέρω ἐστὸν ἐμεῖο
Ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἠέπερ ἡμῖν
Ἀνδράσιν ὡμίλησα κ. τ. λ.

Θνητὸς ὢν ἀθανάτῃ] Ex Urbinat. cum Bekkero; vulgat. ἀθανάτῳ.

Καὶ μόνου τούτου φασί] A Musis et Gratiis in nuptiis Cadmi epithalamium cantatum esse aiunt Theognis eleg. v. 15. et Diodor. Sicul. V, 49. Cf. quoque, monente Findeiseno, Apul. Metaph. libr. 6. p. 183. Elmenhorst. — Mox ἑκατέρου cum Bekkero ex Urbinat. vulgat. ἑκατέροιν; ex Bekkeriana ἐγενέσθην; vulg. ἐγεννήθη.

Ἀχιλλεὺς μὲν ἁπάντων διήνεγκεν] Achillem in omnibus inter omnes Graecos duces eminuisse ex Homero satis constat. Etiam cum ob formam Nireum laudavit Iliad. B, 673. Νιρεὺς ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθεν subiicit poeta: μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.

CAP. V.

Κατοικισθείσης ex Bekkeriana; vulgata: οἰκισθείσης.

Πρὸς τὸν ὑποδεξάμενον] Δέχεσθαι et ὑποδέχεσθαι usurpantur de cive vel civitate, cui

ἐστὶ πρόνοια, καὶ κρίσις, καὶ δίκη, καὶ κάθαρσις, καὶ εἰς γένεσιν ἔκπεμψις, καὶ βίου λῆξις προσήκουσα, καὶ τελευτὴ οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου συμβαίνουσα, καὶ μετὰ τὴν τελευτὴν εἰς ᾅδου πορεία μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰληχότος δαίμονος. Voce πρόνοια quoque de opera δαιμόνων erga mortales utitur Proclus fasc. pr. p. 46. ed. Kreutzer. Τῆς δὲ τοῦ δαίμονος προνοίας ὑπομνήσει τὸν νεανίσκον ὁ Σωκράτης, ποτὲ μὲν αὐτὸν δαίμονα προσαγορεύων, ποτὲ δὲ θεόν.

Ἐξ ὧν δ' οἷόν τ' ἦν ὁσίως καὶ δικαίως λαβεῖν τὴν ἀρχήν, Εὐαγόρᾳ διεφύλαξεν] Vulgata Εὐαγόραν διεφ. Guarinus, qui Εὐαγόρας legisse videtur: «ea vero, quibus iuste ac sancte imperium assequi poterat, Evagoras servavit.» Εὐαγόρας quoque Bavaricus et Corayanus. Wolfius, qui lectionem Εὐαγόραν retinuit, coniicit voces εἰς ταῦτα excidisse; quod Findeisenus non probat. Accusativum sic subtilius quam verius Corayus interpretatur: Ἐξ οὗ δὲ οἷον τε ἦν παραλαβεῖν τὴν βασιλείαν εὐσεβῶς καὶ ἀνεγκλήτως καὶ οὗτος (ὁ ἕτερος scilicet) ἐπεχείρησε συλλαβεῖν ἐπὶ θανάτῳ τὸν Εὐαγόραν, ἐκ τούτου διεφύλαξεν ἀπαθῆ κακῶν τὸν Εὐαγόραν. Lectionem, quam ex Bekkeriana recepimus, Augeri codices etiam praebuerunt.

Εἰ μὴ κἀκεῖνον ἐκποδὼν ποιήσαιτο] Ex Urbinat. cum Bekkero; vulgat. ἐκπ. ποιήσειεν — Σόλοι τῆς Κιλικίας vel οἱ Κιλίκιοι a Σόλοις τοῖς ἐν Κύπρῳ distinguenda, urbs crocino unguento excellens, de quo Athenaeus libr. XV. pag. Casaubon. 688. E. Har-

pocration s. v. Σόλοι. Ἰσοκράτης Εὐαγόρᾳ. Σόλοι, ἡ μὲν Κυπρικὴ πόλις, ἡ δὲ τῆς Κιλικίας, ὡς ἄλλοι τε ἱστοροῦσι καὶ Ἔφορος ἐν τῇ πέμπτῃ.

Οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε τοῖς ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιπίπτουσιν] Περιπίπτειν συμφορᾷ proprie *prorsus* in infortunium incidere ut nos quasi irretiat, quae conditio orat. de pac. cap. 29. ed. me. signatur verbis: ἐν τοσούτοις ἐμπεπλεγμένοι κακοῖς εἰσίν. Frequens est apud nostrum hoc dicendi genus. Orat. nostr. cap. 15. Τῶν μὲν γὰρ ἡμιθέων τοὺς πλείστους καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους εὑρήσομεν ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας. Orat. de pac. cap. 5. ed. me. Διὰ δὲ τοὺς ῥᾳδίως τὸν πόλεμον ἀναιρουμένους πολλαῖς ἤδη καὶ μεγάλαις συμφοραῖς περιεπέσομεν. Eiusd. orat. cap. 27. Τοὺς γὰρ ἐν πλείσταις ἐξουσίαις γεγενημένους ἴδοι τις ἂν ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεπτωκότας. Areopagit. cap. 6. μικρὸν ἀπέλιπον τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιπίπτειν. In eadem oratione cap. 9. et 17. reperiuntur ζημίαις περιπίπτειν et ἀτυχίαις περιπίπτειν. Alios nostri et aliorum locos dat Wyttenbach. annot. in Julian. orat. in Const. laud. p. 219. Cf. quoque Wyttenbach. biblioth. critic. part. II. p. 68. Huc etiam pertinet περιβάλλειν τινὰ συμφοραῖς. Panegyr. cap. 35. Τὰς δὲ μεγίστας τῶν πόλεων — ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιβάλλειν.

Ἐπειδὴ φεύγειν ἠναγκάσθη, τυραννεῖν ᾠήθη δεῖν] Φεύγειν ex Urbin. Vulgat. φυγεῖν, — Τυραννεῖν ᾠήθ. δεῖν, pronomine personae, quam dominari oportet, omisso. Ita fere Galli generali locutione *il faut*, nullo

adiecto pronomine utuntur, cum vel ex contextu, vel ex gestu loquentis, de quanam persona agatur, affatim constet: Il leur dit: *il faut* sacrifier à nos dieux ou mourir. Ut hic, infra: *οὐχ ἡγήσατο δεῖν χωρίον ὀχυρὸν καταλαβὼν — περιιδεῖν κ. τ. λ.*

Καὶ τὸ δι' ἑτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον καὶ θεραπεύειν αὐτοῦ χεῖρους ὑπερεῖδε. Λαβὼν δὲ ταύτην ἀφορμήν, ἥνπερ χρὴ τοὺς εὐσεβεῖν βουλομένους, ἀμύνεσθαι καὶ μὴ προτέρους ὑπάρχειν.] *Τούς* ante *αὐτοῦ*, *τὴν* ante *ἀφορμὴν* omisi cum Bekkero et Urbinate. — *Τοὺς εὐσεβεῖς, βουλομένους* nescio ob quam causam, ex coniectura dedit Augerus, sequente Langio. Panegyr. c. 49. *Ἐπὶ τίνας δὲ μᾶλλον προσήκει στρατεύειν τοὺς ἅμα μὲν εὐσεβεῖν βουλομένους, ἅμα δὲ τοῦ συμφέροντος προνοουμένους.* — *Ἀμύνεσθαι καὶ μὴ προτέρους ὑπάρχειν* vim propulsare non prius inferre. Lacinia *προτέρους* esse videtur, ut monui orat. de pac. p. 157. Ibi c. 21. *Οὐ γὰρ ὑπάρχοντες ἀλλ' ἀμυνόμενοι καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ παθόντες τοιαύτην γνώμην ἔσχον περὶ ἡμᾶς.* De big. cap. 16. *Οὐ γὰρ ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πατρίδος ἀλλὰ συμπολιτευόμενος, οὐδ' ἀναγκασθεὶς ἀλλ' ἑκών, οὐδ' ἀμυνόμενος ἀλλ' ὑπάρχων ἠδίκεις αὐτούς.* Cf. nostra annotatio ad locum orat. de pac. — Ad vocem *κάθοδος* haec annotat vetus Isocratis scholiastes: *Ἐπάνοδος μὲν γάρ ἐστι τὸ ἐπανελθεῖν τινὰ εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα, ἐξελθόντα ἐξ ἀρχῆς, μηδενὸς βιασαμένου· καθόδος δὲ ὅταν τις ἄκων ἀποδημήσῃ καὶ φυγαδευθῇ, ἢ συμφορᾶς προηγησαμένης ἢ διὰ φόβον τυράννων ἤ τι τοιοῦτον.* *Verbum* est *κατέρχεσθαι, κατιέναι* cap. 8. *εἰς τὴν αὐτοῦ κατῆλθεν.*

Κατάγειν porro significat, *exulem* in patriam *reducere*. Herodot. V, 31, 2. Σὺ ὦν ἐπὶ ταύτην τὴν χώρην στρατηλάτει κατάγων εἰς αὐτὴν τοὺς φυγάδας ἐξ αὐτῆς. Cf. Herodot. VII, 135. et 155.

Ὡς οἱ πλείστους λέγοντες] Ita cum Bekkero ex Urbinate; vulgat. ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσιν. Latini quoque: «*ut qui plurimum, ut qui minimum dicunt.*»

Καὶ τὴν φύσιν τὴν ἐκείνου καὶ τὴν δόξαν] Primum καί addidi cum Bekkero ex Urbinate. — Pro ἐπὶ τηλικαύτην πρᾶξιν τὸ μέγεθος recepit Bekkerus ex Urbinate τηλικ. πόλιν τὸ μέγεθ. Quod cum in universum minus probo, tum etiam propterea, quod non omnes cives, sed eos tantum, qui Abdemoni studebant, ut re vera contigit, contra se acturos esse certe speravit. Paulo inferius: Γενομένων δ' αὐτῷ τῶν μὲν περὶ τύραννον ἀνταγωνιστῶν, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν. Ut hic ita fere Demosth. de coron. p. 232. Reisk. Ἔστιν ὅπου σὺ παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλίκην νῦν διετραγῴδεις καὶ διεξῄεις, ὁρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς πόλεως, ἠγανάκτησας;

Ὥσπερ θεῷ συνακολουθοῦντες] Ita cum Bekkero ex Urbinate; vulgat. ὥσπ. θ. συνακολουθήσαντες. — Mox ὥσπερ ἢ cum eodem ex eodem; vulgat. ὥσπερ εἰ — Porro ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσας, vulgat. ἐπ' ἀσφαλείᾳ καταστ. Cap. 10. ἐν τοιαύταις δ' ἐπιμελείαις ἑαυτὸν καταστήσας. Altera frequentior constructio est καθιστάναι εἰς. panegyr. cap. 32. εἰς τοῦτο δ' ὠμότητος ἅπαντας ἡμᾶς κατέστησαν. cap. 33. εἰς τοσαύτην ταπεινότητα κατεστήσαμεν et saepius.

Ἀλλ' εὐθύς, ὥσπερ εἶχε, ταύτης τῆς νυκτὸς διελὼν τοῦ τείχους πυλίδα] Non satis caute Corayus: Ἴσως προσέθηκέ τις τὸ εὐθύς, βουλόμενος ἐξηγήσασθαι τὸ ὥσπερ εἶχε. Εὐθὺς enim *statim* valet; ὡς εἶχε, *sine ullo alio apparatu*, vel ὡς εἶχε δυνάμεως. Ceterum, εὐθὺς cum aliis vocibus, quae idem fere sonant, haud raro coniungitur. Ita εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς et εὐθὺς ἐν ἀρχῇ. De quo monuit Baehr. ad Plutarch. Alcibiad. p. 78. Ita quoque εὐθὺς παραχρῆμα Dinarch. orat. in Demosth. p. 66. ed. Reisk. Καὶ ταύτην τὴν εἰσαγγελίαν εὐθὺς παραχρῆμα ἀναιρούμενος. Cf. quoque, quos locos Schmidt. loc. laud. ed. s. affert, Isaeus de Cleon. haered. p. 7. et de Pyrrh. haered. p. 18 et 45. — Τοῦ τείχους πυλίδα *muri portulam*. Xenophont. Hellenic. II, 4, 2. Ἐκέλευον ἀπογράφεσθαι πάντας τὸν δ' ἀπογραψάμενον διὰ τῆς πυλίδος ἐπὶ τὴν θάλατταν ἐξιέναι. Lycurg. in Leocrat. p. 148. Reisk. Καὶ περὶ δείλην ὀψίαν αὐτὸς μετὰ τῆς ἑταίρας Εἰρηνίδος κατὰ μέσην τὴν ἀκτὴν διὰ τῆς πυλίδος ἐξελθὼν πρὸς τὴν ναῦν προσέπλευσεν. Dionys. Halicarn. antiquit. Rom. libr. II. p. 105. ed. Sylburg. Πέμψασα δ' οὖν θεραπαινίδων τινὰ διὰ πυλίδος, ἣν οὐδεὶς ἔμαθεν ἀνοιγομένην. Ibid. p. 106. Φυλάττουσα τὰς ὑποσχέσεις ἡ Τάρπεια τοῖς μὲν πολεμίοις ἀνέῳξε τὴν συγκειμένην πυλίδα.

Καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς γιγνομένους καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν;] Γιγνομένους praebet Urbinas, quem etiam sequitur Bekkerus. Vulgat. συμβαίνοντας. Cum

eodem ex eodem recepi τῶν ante ἄλλων. De sensu verborum καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων vide annotat. ad cap. 2. Vocem παρακέλευσις etiam terrore eorum, qui excitantur non significato dici posse probat locus panegyr. cap. 27. Καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τῷ πράγματι γενομένους καὶ τὰς κραυγὰς καὶ τὰς παρακελεύσεις ἃ κοινὰ πάντων εἰσὶ τῶν ναυμαχούντων οὐχ ὁρῶ τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν. In quo loco γιγνομένους quoque non συμβαίνοντας legitur. Τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν, satis frequens apud nostrum dicendi formula. Helen. elog. cap. 26. Καὶ τί δεῖ τὰς ἀνθρωπίνας δόξας λέγοντα διατρίβειν; In Lochit. cap. 10. Καὶ τί δεῖ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς λέγοντα διατρίβειν;

Δεδιότες γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχήν, τοῦ δὲ τὴν ἀρετήν, ἡσυχίαν εἶχον] Ita cum Bekkero ex Urbinate; vulgat. ἡσυχ. ἦγον. Saepe confusa fuere haec verba ut Lys. orat. in Eratosthen. p. 127. Stephan. Τῶν δ' ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅσοι ἄνδρες ἀγαθοὶ ἦσαν, γνόντες τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν ἀνάγκην οἱ μὲν αὐτοῦ μένοντες ἡσυχίαν εἶχον, οἱ δ' ᾤχοντο ἀπιόντες, ubi ἦγον quoque in libris legitur. Ad quem locum ita Bremius edit. su. «Si quod est inter utrumque discrimen, opinor ἡσυχίαν ἔχειν de eo dici, qui, quanquam ipse non sit pronus ad tranquillitatem, sed libenter se moveat, tamen temporis et loci esse iudicat se ipsum retinere et otiosum esse; ἡσυχίαν ἄγειν de eo, qui sponte sequitur tranquillitatem.» Qui sensus profecto in Lysiae locum atque in nostrum quadrat. Nos ad ceterum usum verborum ἔχειν et ἄγειν respicientes

εὖ, καλῶς ἔχειν, τὸν βίον, τὸ γῆρας ἄγειν, unum (*ἡσυχ. ἔχειν*) quiete, tranquille se habere, sich ruhig, friedlich verhalten; alterum (*ἡσυχ. ἄγειν*) quiete vivere, in Ruhe leben, ita ut haec ultima locutio de brevi temporis summa vix dici queat.

CAP. VII.

Ἡγοῦμαι μὲν οὖν εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθείην, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλίποιμι τὸν λόγον] Ita vulgat. et Vaticanus; Bekkerus ex Urbinate *καταλείποιμι*, quod priori verbo (in aoristo) minus aptum esse videtur. Locutione *τὸν λόγον καταλείπειν* noster orat. de pac. cap. 6. nostr. ed. etiam usus est.

Οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν] De dicendi genere *οὐ μὴν ἀλλὰ* disseruimus in annot. ad orat. de pac. p. 138. Vulgatam *οἶμαι* retinui, consentiente Vaticano; Bekkerus ex Urbinate *οἴομαι*, dum cap. 16. *οἶμαι* pro vulgata *οἴομαι*, consentientibus, suspicor, omnibus quos consuluit, codicibus recepit. Locus est: *Τῶν μὲν οὖν εἰς Εὐαγόραν πολλὰ μὲν οἶμαι παραλιπεῖν.* Tenendum breviorem formam *οἶμαι* in universum ad leniendum id, quod sententia directa nimis asperum haberet, usurpari. Quae norma etiam in hunc alterum locum quadrat. Paulo aliter sonat, id, quod monet Lobeckius ad Phrynichum, nimirum breviorem formam intercalari solere, cum modestia quadam directa enuntiatione uti aliquis vitat. — Mox *καιροῖς ἁρμόσειεν — ἦν δὲ — ἐξετῶμεν* cum Bekkero ex Urbinate; vulgat. *καιρ. ἀρέσειεν — ἐὰν δὲ — ἕξομεν.*

C A P. VIII.

Οὐδεὶς γάρ ἐστιν οὕτω ῥᾴθυμος, ὅστις ἂν δέξαιτο] De hoc sensu verbi *δέχεσθαι* *velle*, *optare* monuimus orat. de pac. p. 164. Locus ille, qui annotationi ansam dedit, est: *Ὥστ'. εἴ τις ἡμᾶς ἐρωτήσειεν εἰ δεξαίμεθ' ἂν τοσοῦτον χρόνον ἄρξαντες τοιαῦτα παθοῦσαν τὴν πόλιν ἐπιδεῖν, τίς ἂν ὁμολογήσειεν;* — *Ὁσίως* post *κτησάμενος* omitto cum Urbinate et Bekkero.

Οὗτοι γὰρ οὐ μόνον τῶν γεγενημένων τὰς καλλίστας ἡμῖν ἀπαγγέλλουσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν καινὰς συντιθέασιν] *Γεγενημένων* cum Bekkero ex Urbinate; vulgata *προγεγενημένων*, quod sententiae minus aptum. Sensus est: non modo eorum, qui (reapse) fuerunt, redituum pulcherrimos nobis referunt, sed ex ingenio novos addunt. Variant haud raro in codicibus *γεγενημένος* et *προγεγενημένος*.

Τῶν γ' ἐπὶ τάδε γεγενημένων] Cum Bekkero ex Urbinate; vulgat. *τῶν γ' ἔπειτα γεγ.* Cf. annotat. ad cap. 2. — Mox *Κῦρον τὸν Μήδων μὲν ἀφελόμενον τὴν ἀρχήν.* Bekkerus ex posteriore manu Urbinat. *Μήδους*, dum Vaticanus et ceteri libri manuscripti *Μήδων* praebent. Eodem modo cap. 13. *Καὶ Λακεδαιμονίων μὲν τῶν καὶ δόξαν καὶ δύναμιν μεγίστην ἐχόντων κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐντος τριῶν ἐτῶν ἀφείλετο τὴν ἀρχήν.* Elog. Helen. cap. ult. *Μετ' ἐκεῖνον δὲ τὸν πόλεμον τοσαύτην ἐπίδοσιν τὸ γένος ἡμῶν ἔλαβεν, ὥςτε καὶ πολλὰς μεγάλας καὶ χώραν πολλὴν ἀφελέσθαι τῶν βαρβάρων.* — Deinde *καὶ πλεῖστοι καὶ μάλιστα* cum Bekkero ex Urbinate et Vaticano; vulgata *οἱ πλεῖστοι καὶ μάλ.*

Κῦρος δὲ τὸν πατέρα τὸν τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν] Τόν ante τῆς addidi cum Bekkero ex Urbinate. Ex eodem et Vaticano Bekkerum sequens recepi τήν in sequentibus verbis ante ἑκατέρου. De Astyagis caede sapienter ita Corayus: Παρ' ἱστορίαν τὸ λεγόμενον· ὁ γὰρ Ἡρόδοτος (I, 130.) διαῤῥήδην φησίν· «Ἀστυάγεα δὲ Κῦρος κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας εἶχε παρ' ἑωϋτῷ ἐς ὃ ἐτελεύτησεν.» Ιουστῖνος δὲ (I, 7.) ὅτι καὶ σατράπην αὐτὸν Ὑρκανίας κατέστησεν. Ἀριστοτέλης δὲ (πολιτικ. V, 10.) ἐπιθέσθαι μόνον τὸν Κῦρον τῷ Ἀστυάγει λέγει, οὐδὲν περαιτέρω μνημονεύσας. Οὐ μὴν διά γε ταῦτα ψεύσασθαι τὸν Ἰσοκράτην ὑποληπτέον, ἵν' ἐπὶ μᾶλλον αὐξήσῃ τὴν ἀρετὴν Εὐαγόρου, ὡς ὑπέλαβεν ὁ Οὐόλφιος· συκοφάντου γὰρ οὐ χρηστοῦ ῥήτορος ἔργον τὸ καταρυπαίνειν τοὺς ἄλλους ἐπὶ τῷ μείζω τὴν ἀρετὴν ἐπιδεῖξαι ὧν ἐγκωμιάζειν προείλετο· ἀλλ' εἰκὸς ἀλλαχόθεν ἀρύσασθαι τὰ περὶ Κύρου καὶ Ἀστυάγους. Ὅτι δὲ διεφώνουν ἐν πολλοῖς οἱ περὶ τῆς Ἀσσυρίων καὶ Μήδων βασιλείας συγγράψαντες μαρτυρεῖ καὶ Διόδωρος Σικελιώτης (II, 34.)

Εἰ δὲ δεῖ συντόμως καὶ μηδὲν ὑποστειλάμενον μηδὲ δείσαντα τὸν φθόνον ἀλλὰ παῤῥησίᾳ χρησάμενον εἰπεῖν] Parum accurate et omisso μηδὲν ὑποστειλάμενον Guarinus: «atqui si brevi nullamque invidiam timentes audacter loqui oportet.» Accuratius Wolfius: «quod si breviter et sine dissimulatione et absque invidiae metu libereque dicendum est.» Ὑποστέλλεσθαι *se contrahere* vel prae reverentia vel prae metu. Significat igitur 1. revereri; cf. ind. Reiskian. Graecit. Dinarch. 2. metuere Demosth. Olynth. I.

p. 14. Οὐ μὴν οἴομαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι, et Isocrates hoc nostro loco. Cum hac verbi ὑποστέλλεσθαι potestate cohaeret haec: prae metu vel reverentia aliquid vel verbo vel facto omittere: Demosth. in Mid. p. 537. Οὐκ ἔστι δίκαιον τὴν τοῦ παθόντος εὐλάβειαν τῷ μηδὲν ὑποστειλαμένῳ πρὸς ὕβριν μερίδα εἰς σωτηρίαν ὑπάρχειν. De hoc verbo plura disseruerunt Vigerus et Hoogevenus de idiotism. ed. Lips. II. p. 309., quibuscum componatur Hermann. eiusd. libr. annot. 199. et Euripid. Hecub. p. 165.

Εἰ σφόδρα τοῖς λεγομένοις.] Sine negatione cum Bekkero ex Urbinate et Vaticano; vulgat. εἰ μὴ σφόδρα. — Mox consentientibus, opinor, omnibus eius libris, Bekkerus, quem secutus sum: ἐτυράννευσεν; vulgat. ἐτυράννησεν. In formam εύω inclinare verba, quae aut munus aut dignitatem significant, ut ὑπατεύω, δεσποτεύω monuit Lobeckius in parerg. cap. 3. p. 566.

CAP. IX.

Εἰ μὲν οὖν ἐπὶ μικροῖς διήνεγκε, τοιούτων ἂν καὶ τῶν λόγων αὐτῷ προσῆκεν ἀξιοῦσθαι] Ita cum Bekkero; vulgata αὐτὸν προσῆκον ἦν. Sensus priorum verborum est: Quod si in parvis rebus excelluisset.

Νῦν δ' ἅπαντες ἂν ὁμολογήσειαν τυραννίδα καὶ τῶν θείων ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μέγιστον καὶ σεμνότατον καὶ περιμαχητότατον εἶναι] Νῦν δ' ἅπαντ. cum Bekkero; vulgat. νῦν δὲ πάντες. Περι-

μάχητος proprie de quo certatur, deinde etiam certamine, conatu dignum. Priore sensu, orat. de pac. cap. 8. Οἶδα μὲν οὖν ὅτι χαλεπόν ἐστι δυναστείας ὑπὸ πάντων ἐρωμένης καὶ περιμαχήτου γεγενημένης κατηγοροῦντα δοκεῖν ἀνεκτόν τι λέγειν, altero, hoc nostro loco. Περιμάχητος et ἐπιθυμίᾳ ἄξιος coniunguntur Panath., cap. 58. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καθίστασαν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοὺς προκριθέντας ὑπὸ τῶν συμφυλετῶν καὶ τῶν δημοτῶν οὐ περιμαχήτους αὐτὰς ποιήσαντες οὐδ' ἐπιθυμίας ἀξίας. De voce περιμάχητος disseruit Hemsterhuysius ad Lucian. tom. I. p. 504. De sententia ipsa priscae fidei vir, Wolfius: «Loquitur Isocrates ex opinione populari; nam vero iudicio vir bonus et sapiens regi stulto et vitioso antefertur.» Ad eandem venerabilis ille Ἕλλην, Corayus: ὅταν; Ἰσόκρατες, ὁ βασιλεύων περὶ μηδὲν ἄλλο σπουδάζῃ ἢ τὸ τοὺς βασιλευομένους εὐδαίμονας εἶναι. Noti sunt versus Euripidei, quos Cicero de offic. III, 21. latine interpretatur, et Sueton. Caes. cap. 30. refert:

Nam si violandum est ius, regnandi gratia
Violandum est; aliis rebus pietatem colas.

Τίς ἂν ἢ ῥήτωρ ἢ ποιητὴς ἢ λόγων εὑρετής] Bekkerus: τίς ἂν ῥήτωρ ἢ π. ἢ λόγ. εὑρ. Eadem constructione et eodem fere sensu Lys. funebr. p. 184. Bekker. Τίς γὰρ ἂν ἢ χρόνος ἢ λόγος ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνῦσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; Parum caute, meo iudicio, Langius et Beckerus vocem ῥήτωρ uncis incluserunt. Ὁ ῥήτωρ enim est δημήγορος, et λόγων εὑρετής, si recte video, σοφιστής, is nimirum, qui domi orationem ad arbitrium invenit

μένων μὴ τοὺς σοι δωρεὰς ἄγοντας ἀλλὰ τοὺς παρὰ σοῦ λαμβάνειν ἀξιοῦντας. Ut de hoc moneamus, in hac oratione ad Nicoclem aureae quidem sententiae reperiuntur. Quid hoc Isocratis nostri praecepto excelsius? Cap. 6. Τὰ περὶ τοὺς θεοὺς ποίει μὲν, ὡς οἱ πρόγονοι κατέδειξαν· ἡγοῦ δὲ τοῦτο εἶναι θῦμα κάλλιστον καὶ θεραπείαν μεγίστην, ἢν ὡς βέλτιστον καὶ δικαιότατον σαυτὸν παρέχῃς — In hoc nostro loco pro ἄλλους, quod cum Bekkero recepi ex Urbinate, vulgata habet ἀρχομένους. Mox cum eodem ex eodem ἐξαμαρτόντας; vulgat. ἐξαμαρτάνοντας.

Σεμνὸς ὢν οὐ ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς, ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς] Τὸ πρόσωπον συνάγειν frontem contrahere. Aristophan. Plut. v. 756. ὀφρὺς συνάγειν. ὀφρὺς συσπᾶν Alciphr. epist. I, 26. — Mox ἔργοις — λόγοις cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate; vulgata λόγοις — ὅρκοις.

Μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτον γιγνομένοις] Ita cum Bekkero ex Urbinate; vulgata addit ἀγαθοῖς. — Haud raro apud antiquos ἡ τύχη et ἡ ἀρετή, fortuna et virtus, vel coniunguntur simpliciter, vel opponuntur. Orat. nostr. cap. 12. Καὶ τὴν φύσιν ἀνυπέρβλητον ἔχοντα καὶ τὴν τύχην αὐτῷ συναγωνιζομένην. Apud nostrum Areopagit. cap. 4. Ἀλλ' ἐὰν κατορθώσωσι περί τινας πράξεις ἢ διὰ τύχην ἢ δι' ἀνδρος ἀρετήν, μικρὸν διαλιπόντες πάλιν εἰς τὰς αὐτὰς ἀπορίας κατέστησαν. Diodor. Sicul. XV, 1. de Philippo: Καὶ ταῦτ' ἔπραξεν οὐ διὰ τύχην ἀλλὰ διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετήν. Flor. I, 1. Nam tot laboribus periculisque iactatus est (scil. populus

Romanus) ut ad constituendum eius imperium consensisse virtus et Fortuna videantur. Adde Ciceron. pro leg. Manil. cap. 16. Huc etiam pertinet eiusdem orat. pro Marcell. cap. 11. De humanis rebus Antiphon. p. 167. Bekker. Τὸ γὰρ ἀκούσιον τῆς τύχης ἐστί, τὸ δ' ἑκούσιον τῆς γνώμης. De Fortunae vi in hominum vita nonnullos locos attulimus in annot. ad orat. de pac. p. 117. Adde Demosth. Olynth. II. p. 24. ed. Reisk. Μεγάλη γὰρ ῥοπὴ μᾶλλον δὲ τὸ ὅλον ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα.

Ἡγούμενος τῶν ἡδονῶν ἀλλ' οὐκ ἀγόμενος ὑπ' αὐτῶν] Satis notum est illud Aristippi: ἔχω Λαΐδ' οὐκ ἔχομαι. Cf. Cicer. epist. IX, 26. Horat. Epist. I, 19. et mihi res non me rebus subiungere conor. Sallust. Iugurth. cap. 2. animus incorruptus, aeternus, rector humani generis agit atque habet cuncta, neque ipse habetur. Paulo superius cap. 1. neque regerentur magis quam regerent casus. Noster ad Nicocl. cap. 8. Ἄρχε σεαυτοῦ μηδὲν ἧττον ἢ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦτο ἡγοῦ βασιλικώτατον ἐὰν μηδεμιᾷ δουλεύῃς τῶν ἡδονῶν ἀλλὰ κρατῇς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν. — Mox post ὅλως addit vulgata δέ, quod omisi cum Bekkero; δεῖ ante τοῖς βασ. recepi cum eodem ex Urbinate, vulgat. πρέπει; ἐξειλεγμένος habeo ex Bekkeriana, vulgat. ἐκλεγόμενος; ὅλης post πόλεως ex eadem, praeeunte Urbinate; τούς ante κινδύνους cum eadem ex Urbinat. et Vatican.

Καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐβουλίᾳ, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν] Μεγαλοφρών,

quod interpretamentum esse videtur concinnitatique orationis obest, ex Urbinate et Vaticano recepit Bekkerus. Simile quid praebent loci ad Nicocl. cap. 7. Ἀρχικὸς εἶναι βούλου μὴ χαλεπότητι — πολεμικὸς γίγνου ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ταῖς παρασκευαῖς, εἰρηνικὸς δὲ τῷ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτεῖν. De pac. cap. 37. ed. me. Πολεμικοὺς μὲν ὄντας ταῖς μελέταις καὶ ταῖς παρασκευαῖς, εἰρηνικοὺς δὲ τῷ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιον πράττειν. Mitto alios.

CAP. XI.

Οὔτ' ἐμπορίῳ χρωμένην οὔτε λιμένα κεκτημένην] Ad verbum χρωμένην Urbinas et Vaticanus habent in margine: Διὰ τὸ μὴ ἐμπορεύεσθαί τινας παρ' αὐτῶν διὰ τὴν ὠμότητα αὐτῶν. Εἰ δέ τις οὖν εἴποι — Λιμένα cum Bekkero recepi ex Urbinate; vulgat. λιμένας. — Ἐμπόριον graeci vocant oppidum ad mare situm, ubi merces ab ἐμπόροις (mercatoribus) exponuntur. Locus ipse in oppido huic usui consecratus, vel ἐμπόριον vel δεῖγμα dicitur. Exempla dabit Boeckh. oeconom. polit. Athen. vol. I. p. 64. Duo quae tum in urbe nostra Cypria deerant, tanquam insignia Syracusis laudantur Aelian. V. H. VI, 12. Ἡ δὲ πόλις τῶν Συρακουσίων λιμέσιν ἐκεκόσμητο μεγίστοις] καὶ τεῖχος αὐτῇ περιεβέβλητο ὑψηλότατον. — Mox lego cum Bekkero κατασκευαῖς; vulgat. παρασκευαῖς. Post τῶν Ἑλληνίδων addit vulgata, quod etiam omisit Bekkerus, πόλεων. Ἣν μή τις porro praebet nostra, Bekkerum secuta; vulgata ἂν μή τις.

Μὴ πολὺ λίαν ἀπολειφθῶ τῶν πεπραγμένων αὐτῷ] Ἀπολείπεσθαι *vinci, inferiorem esse* proprie dicitur de iis, qui cursu certantes, ut ipse Findeisenus in indice monet, relinquuntur. Orat. nostr. cap. 17. Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρακελεύονται τῶν δρομέων οὐ τοῖς ἀπολελειμμένοις ἀλλὰ τοῖς περὶ τῆς νίκης ἁμιλλωμένοις. Quam originem verbi ἀπολείπειν Harpocratio s. v. ita designat. Ἀπολελοιπότες ἀντὶ τοῦ νενικηκότες. Ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν δρομέων· οἱ γὰρ νικῶντες ἀπολείπουσι τοὺς ἡττωμένους. Eodem sensu, quo nostro loco, paulo superius: Ὥστε μηδεμιᾶς τῶν Ἑλληνίδων ἀπολελεῖφθαι. Cap. 13. πάσαις ἀπολελειμμένος ταῖς δυνάμεσιν omnis generis opibus inferior. Panegyr. cap. 12. Οὐδ' ἐν τούτοις ἡ πόλις ἡμῶν ἀπελείφθη. Ibid. cap. 13. Τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν ἡ πόλις ἡμῶν περὶ τοῦ φρονεῖν καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὥσθ' οἱ κ. τ. λ. ubi codex Fuggeranus, monente Wolfio, scholiolum: νενίκηκε praebet. Ἀπολείπεσθαί τινος idem fere est ac οὐκ ἐφικνεῖσθαί τινος, quo verbo in sequenti sententia usus est. Ἐφικνεῖσθαι, quod plerumque cum genitivo, nonnunquam etiam cum accusativo construitur, significat; *assequi, attingere*: ep. ad Philipp. IV. p. 421. Coray. Τῶν τε παρ' ὑμῶν τιμῶν εὔξασθαι μὲν ἂν τυχεῖν, οὐκ ἐφίξεσθαι δ' αὐτῶν προσδοκᾶν. Panegyr. cap. 51. Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ τυγχάνω γνώμην ἔχων ἔν τε τῷ παρόντι καιρῷ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ λόγου. Τότε μὲν γὰρ ᾤμην ἀξίως δυνήσεσθαι περὶ τῶν πραγμάτων εἰπεῖν· νῦν δὲ οὐκ ἐφικνοῦμαι τοῦ μεγέθους αὐτῶν, ἀλλὰ πολλά με διαπέφευγεν ὧν διενοήθην.

Κόνωνα δὲ τὸν διὰ πλείστας ἀρετὰς πρωτεύσαντα τῶν Ἑλλήνων τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι δυστυχησάσης τῆς πόλεως] De constructione Κόνωνα — τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι, egimus in annotat. ad orat. de pac. p. 165. — Urbinas praebet lectionem δυστυχήσας. Aristoteles Rhetor. II, 23, 47. Schrader. nostrum hunc locum apponens: Κόνων γοῦν δυστυχήσας, πάντας τοὺς ἄλλους παραλιπών, ὡς Εὐαγόραν ἦλθε. Aristoteles scilicet hic non verbum quodque, sed sententiam in universum refert. Aristotelem saepius ea, quae laudaret, verba parum accurate retulisse testis est Morus panegyr. p. 28. ed. su. Δυστυχησάσης τῆς πόλεως recte noster dixit. Scilicet in δημοκρατίᾳ civitas ipsa negotiis praeest, pugnat, vincit, vincitur, dum tyranni suo ipsius non rei publicae nomine res gerunt. Lysi. or. funebr. p. 185. Bekker. Ὡς δυστυχὴς μὲν ἡ Ἑλλας τοιούτων ἀνδρων ὀρφανὴ γενομένη, εὐτυχὴς δὲ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἑτέρων ἡγεμόνων λαβόμενος. Ibid. p. l. Καὶ ἡμῖν δυστυχήασι καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν. Isocrat. orat. de pac. c. 38. Τὰς πράξεις τῆς πόλεως. De big. cap. 15. Τῶν τῆς πόλεως συμφορῶν κοινώνησε. Ibid. cap. 16. Ταῖς τῆς πόλεως εὐτυχίαις et εὖ μὲν πραττούσης τῆς πόλεως — δυστυχησάσης δὲ κ. τ. λ. Mitto alios locos. — Lego mox ex Bekkeriana τὴν παρ' ἐκείνῳ καταφυγήν, ut iam emendaverat Wolfius, vulgat. habet τ. παρ' ἐκείνῳ κατ. Corayana ex codice, quam lectionem, si Langio fides, etiam praebuit Bavaricus, τ. π. ἐκεῖνον καταφ. Porro καὶ πολλὰ πρότ. cum Bekkero ex Vatic. et Urbinate, vulgata πολλὰ δέ; denique cum Bekkero περὶ

τούτου βουλεύσασθαι, vulgat. περὶ τούτων βεβουλεῦσθαι.

Πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔφθησαν ἀλλήλοις πλησιάσαντες καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσαντο σφᾶς αὐτοὺς ἢ τοὺς πρότερον οἰκείους ὄντας] Guarinus: « Primum quidem cum nunquam antea alter cum altero versatus esset. » Ad quod Langius: « Guarinus legisse videtur οὐ πρότερον. » Minime. Notio enim *prius* verbo ἔφθησαν inest. Guarini tamen interpretationem non probamus, sed cum Langio vertimus: « Denn erstlich hatten sie sich kaum einander genähert, und sie schätzten sich mehr als alte Freunde. » Quem sensum, sive *praevertere, occupare*, sive ut vult Hermann. ad Viger. annotat. 203. *desinere*, (cui interpretationi notio verborum affinium φθείρω et φθίω favet) proprium significationem verbi φθάνειν esse ponas, haud difficulter reperias. Eadem constructione noster utitur orat. de pac. c. 26. Οὐκ ἔφθησαν τὴν ἀρχὴν κατασχόντες καὶ Θηβαίοις μὲν εὐθὺς ἐπεβούλευσαν. Panegyr. cap. 24. Οἱ δ' οὐκ ἔφθησαν πυθόμενοι τὸν περὶ τὴν Ἀττικὴν πόλεμον καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες ἧκον ἡμῖν ἀμυνοῦντες. Aeginet. cap. 12. Καὶ μετὰ ταῦτ' οὐκ ἔφθημεν εἰς Τροιζῆνα ἐλθόντες καὶ τοιαύταις νόσοις ἐλήφθημεν. Reperitur etiam Demosthen. advers. Macart. p. 1073. Reisk. Οὐ γὰρ ἔφθη ὁ Θεόπομπος τὴν ἐπιδικασίαν ποιησάμενος καὶ εὐθὺς ἐνεδείξατο et advers. Eubolid. p. 1319. Οὐ γὰρ ἔφθη μοι συμβᾶσα ἡ ἀτυχία καὶ εὐθὺς ἐπεχείρησαν διαφορῆσαι τἄνδοθεν. — Mox lego cum Bekkero ex Urbinate τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχον, vulgat. ἔσχον.

Ὁρῶντες γὰρ αὐτὴν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις οὖσαν καὶ μεγάλῃ μεταβολῇ κεχρημένην] Cum enim eas subditione Lacedaemoniorum cum ingenti mutatione viderent. Vox μεταβολή scilicet haud raro *simpliciter* de rebus vel opibus imminutis usurpatur. Ita Galli: il y a bien du changement dans cette maison. — Mox lego cum Bekkero ex Urbin. ταχὺν τ. καιρόν, vulg. ταχὺ τ. κ.; deinde cum eodem ex Urbin. et Vatican., quibuscum Corayana consentit, κατ. γ. κ. κατ. θάλατταν; vulgat. θάλασσαν.

Εἰς τοῦτ' ἀπληστίας ἦλθον ὥςτε καὶ τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιεῖν ἐπεχείρησαν] Haec referuntur ad Agesilai expeditionem in Asiam, quae, quanquam Aeolicas in Asia urbes Persae minabantur rumorque sparsus erat eos in Europam bellum transferre velle, suscepta potissimum est, ut Agesilaus et Lysander, qui sub eo dominari volebat, ambitionis et gloriae campum sibi aperirent. Scivitque omnino Agesilaus, quem ob ingenium et prudentiam summis antiqui scriptores laudibus efferunt, quam parum immensae illi regni regni umbrae potius quam iusto et vivido corpori, roboris inesset. De Persarum institutione et moribus egimus proleg. in Philipp. p. 22. et seqq., ubi de captivis ab Agesilao *nudis*, ut *pingues* et *albi* contemnerentur, venditis monuimus. Etiam cum ob bellum a Conone et Evagora excitatum Agesilaus in Europam reverti debuit, iter faciens summa peritia usus est strenuèque variis in regionibus contra Graecos, qui eum oppressuri copiis eius obviam ierant, dimicavit. Praeter Xenophontem, qui in Hellenic. lib. III.

et Agesilai vit. has res describit, meritas laudes Agesilao tribuunt Diodor. Sicul. libr. 15. p. 473. Athen. IV, 144. et XII, 511. Aelian. 14, 27. et Polyb. III, 16. Hic quidem vere monet Agesilaum, dum Persas opprimi posse ostenderet, consilium in Asiam transeundi adduxisse Philippum, ut caperet, Alexandrum, ut perficeret. De Agesilao Isocrates noster paneg. cap. 40. Ἀγησίλαος δὲ τῷ Κυρείῳ (partim duntaxat) στρατεύματι χρώμενος μικροῦ δεῖν ἐντὸς Ἅλυος χώρας ἁπάσης ἐκράτησε. Ad hanc expeditionem Agesilaum expectare debuisse, dum Graeci concordes forent, monet Philipp. cap. 36. Δεῖ γὰρ μηδὲν πρότερον πράττειν, πρὶν ἂν λάβῃ τις τοὺς Ἕλληνας δυοῖν θάτερον ἢ συναγωνιζομένους ἢ πολλὴν εὔνοιαν ἔχοντας τοῖς πραττομένοις. Ὧν Ἀγησίλαος ὁ δόξας εἶναι Λακεδαιμονίων φρονιμώτατος ὠλιγώρησεν οὐ διὰ κακίαν ἀλλὰ διὰ φιλοτιμίαν. Ἔσχε γὰρ διττὰς ἐπιθυμίας καλὰς μὲν ἀμφοτέρας, οὐ συμφωνούσας δ' ἀλλήλαις οὐδ' ἅμα πράττεσθαι δυναμένας. Προῃρεῖτο γὰρ βασιλεῖ τε πολεμεῖν καὶ τοὺς ἑταίρους εἰς τὰς πόλεις τὰς αὐτῶν κατάγειν καὶ κυρίους ποιῆσαι τῶν πραγμάτων. — Mox legitur: ὅ τι χρήσωνται (in hoc verbo Vaticanus et Corayana suffragantur) τοῖς πράγμασιν ex Urbinate, vulgat. ὅ τι χρήσονται τοῖς παροῦσιν; paulo inferius cum Bekkero ex Urbinate μόνον καλῶς, vulgat. μόνην καλ.; deinde cum Bekkero ex omnibus, puto, codicibus: ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, postea πάλιν ἀνέλαβε, vulgat. πᾶσαν τ' Ἑλλάδα et πάλιν ἀπέλαβε. Infra cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate μέγιστον δὲ τεκμήριον; vulgata καὶ τούτου μέγιστον τεκμήρ.

Πρὸς δὲ τούτον οὕτως ἐκ πολλοῦ περιδεῶς ἔσχεν, ὥςτε μεταξὺ πάσχων εὖ πολεμεῖν πρὸς αὐτὸν ἐπεχείρησε.] Ad verbum: ita etc., ut *interea bene ab eo affectus*, bellum contra Evagoram susceperit i. e. ut, dum bene ab eo afficiebatur, bellum etc. Aliud genus est constructio Latina praepositionis *inter* cum participio in *dum*, quam cum hac nostra comparant. Exempla Graecae constructionis frequentia sunt. Demosthen. de coron. p. 284. Reisk. Εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες Aeschin. in Antiphont. p. 55. Stephan. Πρὶν λόγον, πρὶν εὐθύνας δοῦναι γέγραφε μεταξὺ Δημοσθένην ἄρχοντα στεφανοῦν. Alia dat Hoogeven. ad Viger. VII, 9, 1. Juvenes, qui colloquii formas Graecas discere student ad locutionem μεταξὺ λόγων, proprie: *inter orationem* quam Hoogevenus cum Gallico à propos confert, animum advertant. At μεταξὺ λόγων significat: «da wir einmal am Sprechen sind;» à propos vero, etiam antequam unum verbum prolatum sit, licet dicere. Significat nempe: «zur gelegenen Zeit» opportune scil. vel *venis* vel *mihi alicuius rei in mentem venit.* In sequentibus verbis: δίκαια μὲν οὐ ποιῶν οὐ μὴν παντάπασιν ἀλόγως βουλευσάμενος verte οὐ μήν tamen non, doch nicht. Particula μήν legitur post μέν, ubi δέ poni solet, cum maior vis notanda est. Eodem modo, quanquam alterum sensum signat, ad vim scilicet notandam ponitur μέν — ἀλλά Lys. ὑπ. τ. σηκοῦ ἀπολογ. p. 111. Stephan. Καίτοι ταῦτα μὲν μετρίως ποιῶν ἀλλὰ μὴ προθύμως. Mox praebet editio nostra cum Bekkeriana ex Urbinate et Vaticano καὶ

τῆς δόξης καὶ τῶν πραγμάτων, vulgat. καὶ τὰς δόξας τῶν πραγμάτων; deinde in fine capitis πλέον ἢ τάλαντα πεντακισχίλια καὶ μύρια κατηνάλωσεν, vulgat. πεντάκις μύρια τάλαντα κατηνάλ. Corayana: καταναλώσεν.

CAP. XIII.

Τοιοῦτος ἦν καὶ τοιοῦτον εἶχε Πρωταγόραν τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ συναγωνιστήν.] Bekkerus ex Urbinate: Πυνταγόραν; ita quoque Theopompus apud Photium cod. 176; vulgata, Vaticanus et codex Corayi, ut nos: Πρωταγόραν. — Inferius ex Bekkeriana πολλοὺς Περσῶν, ubi vulgat. πολλ. τῶν Περσ.

Τελευτῶν δ' οὕτως ἐνέπλησεν αὐτοὺς τοῦ πολεμεῖν] Guarinus: «sic demum eos bello satiavit,» i. e. tale belli taedium iis fecit. Notionem *implere* igitur Graeci in malam partem usurpant. Imo ἀναπιμπλάναι idem ac *polluere*, *contaminare* valet. De quo cf. Ruhnken. ad Timae. p. 30. et Wyttenbach. in annotat. ad Platon. Phaedon. p. 213. — Paulo inferius recepi κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate; vulgat. κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν. Postea post κύριον ex iisdem fontibus αὐτόν cum Bekkero addidi. Recepi deinde ὁ δὲ πάντων δεινότατον cum eodem editore ex Urbinate; vulgat. ὁ δὲ πάντ. θαυμαστότατον. Sed in fine vulgatam τυραννεύοντος servavi, ubi Bekkeriana τυραννοῦντος habet.

CAP. XIV.

Οἱ μὲν γὰρ μεθ' ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος Τροίαν μόνην εἷλον] Ita cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate, vulgat. μετὰ πάσης; postea τίνα γὰρ εὑρήσομεν ex Bekkeriana, vulgata τίνα γὰρ ἂν εὑρήσ.; deinde ex eadem νῦν post μύθους omisi, denique cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate εἰ — σκοποῖμεν, ut iam Corayus ex ingenio mutaverat, vulgat. εἰ — σκοπῶμεν.

Τὸ δὲ γένος ἅπαν ἀπεληλαμένον τῆς πολιτείας εἰς τὰς προσηκούσας τιμὰς πάλιν ἐπανήγαγε] Universum autem genus, quod a gerendis rebus publicis exclusum erat, in honores ei debitos reduxit. Ut hic, Xenoph. Cyrop. I, 2, 15. Λέγονται μὲν γὰρ Πέρσαι ἀμφὶ τὰς δώδεκα μυριάδας εἶναι· τούτων δ' οὐδεὶς ἀπελήλαται νόμῳ τιμῶν καὶ ἀρχῶν. Non de muneribus publicis, sed de iis, quae honorem et gloriam pariunt, usurpatum est ἀπελαύνεσθαι τιμῶν orat. amator., quae in Demosthenicis reperitur p. 1416. de Solone: Ὃς οὐκ ἀπεληλαμένος τῶν ἄλλων τιμῶν ἀλλὰ τῆς μὲν ἀνδρείας τὸ πρὸς Μεγαρέας τρόπαιον ὑπόμνημα καταλιπών, τῆς δ' εὐβουλίας τὴν Σαλαμῖνος κομιδήν, τῆς δ' ἄλλης συνέσεως τοὺς νόμους οἷς ἔτι καὶ νῦν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων χρώμενοι διατελοῦσιν, ὅμως τοσούτων αὐτῷ καλῶν ὑπαρχόντων ἐπ' οὐδενὶ μᾶλλον ἐσπούδασεν ἢ τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν ὅπως γένηται, νομίζων τὴν φιλοσοφίαν οὐκ ὄνειδος ἀλλὰ τιμὴν τοῖς χρωμένοις φέρειν. De Aeschine, quem suffragia populi de templo Delio patronum elegerant, Areopagus deinde ab hoc munere amovit orat. de coron. p. 271. Τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπή-

λασεν (ἡ βουλή scilicet) ὡς προδότην. Ibid. p. 272. Οὐκοῦν ὅτε, τούτου μέλλοντος λέγειν, ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλὴ καὶ προςέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προδότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν. Τιμή ut hic cap. 18. Τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς σοι τιμαῖς ὄντων. Archidam. p. 139. Bekker. Καὶ τὸν υἱὸν ἐν ταῖς αὐταῖς τιμαῖς καὶ δυναστείαις ἐν αἷς αὐτὸς (Διονύσιος scilicet) ἦν, κατέλιπε. Latini quoque *honores petere, dare, tribuere* etc. Horat. satir. I, 6. Populus stultus honores saepe dat indignis. Cicer. Verr. 6. cap. 37. mandare honores hominibus novis. Eodem sensu Caesar de bell. civil. I, 77. *honor tribunitius* dicitur. Huc spectat etiam quod Gallicus scriptor, clarissimus Montesquieu in libro, qui inscribitur: esprit des lois, animadvertit, naturam regiae dignitatis corrumpi, cum discrimen sit (inter *honestatem* et *honores*) entre *l'honneur* et *les honneurs*.

Ἔτι δὲ πρὸς τούτοις εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεῖ καταστὰς οὕτως αὐτὸν ἠμύνατο καλῶς] Καθεστηκέναι, καθίστασθαι εἰς τὶ proprie: in etwas versetzt seyn, werden, significat: vel aliquid incipere, vel id, quod nomini post verba καθεστηκέναι, καθίστασθαι posito respondet, fieri. Priori sensu Thucydid. II, 9. Πόλεις δὲ ἑκάτεροι τάς δ' ἔχοντες ξυμμάχους ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. Quae recte Stephaniana interpretatio sic reddit: Utrisque autem hae civitates sociae fuerunt, *cum bellum gerere coeperunt.* Altero sensu hoc nostro loco, ubi verba εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεῖ καταστάς *regis quidem hostis factus* valent. Ut Germani: als die Sachen so standen,

ita Isocrates orat. nostr. cap. 5. Οὕτω — τῶν πραγμάτων καθεστώτων. Καθίστημι et καθίσταμαι etiam, cum de muneribus et dignitatibus mentio est, usurpata reperiuntur. Ita paulo superius: ὅς αὐτὸν μὲν ἐξ ἰδιώτου τύραννον κατέστησεν. Panegyr. cap. 33. Τοσοῦτον δ' ἀπέχουσι τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας, ὥςτε αἱ μὲν ὑπὸ τυράννοις εἰσί, τὰς δὲ ἁρμοσταὶ κατέχουσιν, ἔνιοι δὲ ἀνάστατοι γεγόνασι, τῶν δὲ οἱ βάρβαροι δεσπόται καθεστήκασιν. Ibid. cap. 34. de rege Persarum: Καὶ μόνον οὐκ ἐπιστάθμους ἐν ταῖς πόλεσι καθιστάς. — Mox lego cum Bekkero γεγενῆσθαι τὸν πολ.; vulgat. γενέσθαι τ. π. — De locutione συμβάλλεσθαι δύναμιν egimus in annotat. ad orat. de pac. p. 136. — Postea lego cum Bekkero αὐτονομίας ἔτυχον, ubi vulgat. αὐτονομίας ἔσχον, cum eodem αὐτοῖς τ. ἀρχ. δώσοντας, ubi vulgat. ὡς αὐτοὺς τ. ἀρχ. παραδώσοντας; deinde recepi cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate ἐξ ὧν τ. προειρημένα γεγ. ubi vulgat. δι' ὧν κ. τ. λ. Cum eodem habeo ex Urbinate ἀεὶ γάρ μοι δοκεῖ, ubi vulgat. τοῦτο γάρ μοι δοκ.

CAP. XV.

Ὅτι καὶ τὸν ἐνθάδε χρόνον — διαβεβίωκεν] Χρόνον cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate, vulgat. βίον; mox τούς ante ὀνομαστοτάτους addidi cum eodem ex iisdem codicibus; postea vulgatam μακαριστότατος tenui, quam habet quoque Vaticanus; Bekkerus, Urbinas et Stephaniana: μακαριώτατος; infe-

rius μήτε τῶν νοσημάτων μετασχεῖν, ubi Bekkeriana, nescio ex quo fonte, νόσων.

Καὶ τὸ μέγιστον ὅτι τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγονότων οὐδένα κατέλιπεν ἰδιωτικοῖς ὀνόμασι προσαγορευόμενον κ. τ. λ.] Γεγονότων cum Bekkero ex Urbinate; vulgat. γενομένων. De regia prole apud Cyprios tenendum, quod Aristoteles apud Harpocrationem s. v. ἄνακτες monet: Οἱ μὲν υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως καλοῦνται ἄνακτες, αἱ δ᾽ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες, ἄνασσαι. Conferatur, si fert animus, Eustathius ad Iliad. N, 582. — Mox τῶν προγεγεννημένων, quae vulgata est, ubi Bekkeriana: τῶν γεγεννημένων; deinde ἢ δαίμων θνητός cum Bekkero ex Urbinate pr. script., vulgat. δαίμων ἀλλ᾽ οὐ θνητός. Ad hunc locum laudat Corayus locum Iliad. Ω, 258:

Ἕκτορά θ᾽, ὃς θεὸς ἔσκε μετ᾽ ἀνδράσιν, οὐδὲ ἐῴκει
Ἀνδρός γε θνητοῦ παῖς ἔμμεναι ἀλλὰ θεοῖο.

CAP. XVI.

Πολλὰ μὲν οἶμαι παραλιπεῖν] Οἶμαι cum Bekkero; vulgat. οἴομαι — Ὑστερίζω γὰρ τῆς ἀκμῆς τῆς ἐμαυτοῦ. *Aetatis vigor mihi deficit.* Areopagit. cap. 14. Ἐκεῖνοι γὰρ οὐκ ἐν μὲν ταῖς παιδείαις πολλοὺς τοὺς ἐπιστατοῦντας εἶχον, ἐπειδὴ δ᾽ εἰς ἄνδρας δοκιμασθεῖεν ἐξῆν αὐτοῖς ποιεῖν ὅ τι βουληθεῖεν, ἀλλ᾽ ἐν αὐταῖς ταῖς ἀκμαῖς πλείονος ἐπιμελείας ἐτύγχανον ἢ παῖδες ὄντες. Panathen. cap. 104. Ἐπιγενομένου μοι νοσήματος — δυναμένου δ᾽ ἀναιρεῖν οὐ μόνον τοὺς πρεσβυτέρους ἐν τρι-

σιν ἢ τέτταρσιν ἡμέραις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκμαζόντων πολλούς. — Inferius recepi cum Bekkero ex Urbinate ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ γνώμῃ φιλοτιμουμένους, vulgat. ἐπ. τ. ε. κ. τῇ μνήμῃ φιλ.

Πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις καὶ γεγραμμένοις οὐδεὶς ἂν τὴν τοῦ σώματος φύσιν ὁμοιώσειε, τοὺς δὲ τρόπους τῶν ἀλλήλων κ. τ. λ. Ita ex Bekkeriana; vulgat. addit τοῖς ante γεγραμμένοις. Ii, qui litteris operam dant cum pictoribus et iis, qui sigilla fingunt, componuntur Dionys. Halic. Dinarch. tom. II. p. 115. Sylburg. Καὶ τούτῳ τῷ παραγγέλματι οὐ ῥήτορες μόνον ῥήτορας διακρίνουσιν, ἀλλὰ καὶ ζωγράφοι τὰ Ἀπελλοῦ καὶ τῶν ἐκεῖνον μιμησαμένων καὶ πλάσται τὰ Πολυκλήτου. Ad sententiam verbis nostri loci significatum pertinent orat. ad Nicocl. cap. 10. Βούλου τὰς εἰκόνας τῆς ἀρετῆς ὑπόμνημα μᾶλλον ἢ τοῦ σώματος καταλιπεῖν. Orat. pro Archi. cap. 12. « An cum statuas et imagines non animorum simulacra sed corporum studiose multi summi homines reliquerunt, consiliorum relinquere ac virtutum nostrarum effigiem non multo malle debemus, summis ingeniis expressam et politam? » Tacit. Agricol. 46. « Non quia intercedendum putem imaginibus, quae marmore aut aere finguntur, sed ut vultus hominum, ita simulacra vultus imbecilla ac mortalia sunt. » — Postea recepi ex Bekkeriana γράφ. τὸν λόγον τοῦτον, vulgat. γράφ. τοῦτ. τ. λόγ., deinde cum eadem ex Urbinate ταύτην παράκλησιν, vulgat. ταύτ. τὴν παράκλησιν; denique ex Bekkeriana ζηλοῦντες simpliciter, ubi vulgata: ζηλοῦντες ἐκ τούτων.

Ἐγὼ δὲ σὲ καὶ τοὺς σοὺς οὐκ ἀλλοτρίοις παραδείγμασι χρώμενος ἀλλ' οἰκείοις παρακαλῶ] Hic opportune laudat Corayus Demosthen. Olynth. III. p. 25. Οὐκ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. Sed non negligere debebat ex nostri Philipp. cap. 38. Τὸ γὰρ μηδ' ἀλλοτρίοις χρῆσθαι παραδείγμασιν ἀλλ' οἰκεῖον ὑπάρχειν πῶς οὐκ εἰκὸς ὑπ' αὐτοῦ σε παροξύνεσθαι καὶ φιλονεικεῖν ὅπως τῷ προγόνῳ σαυτὸν ὅμοιον παρασκευάσεις.

CAP. XVII.

Οὐ γὰρ οὔτ' ἐμὲ λέληθας cum Bekkero, vulgat. οὔτ' ἐμὲ λέληθεν; deinde φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν ἐπικεχείρηκας cum eodem, vulgat. φιλοσοφεῖν καὶ φιλοπονεῖν ἐπικεχ. Πονεῖν ὑπὲρ τῶν κοινῶν reperitur panegyr. cap. 1. Φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν coniuncta quoque reperiuntur Panathenaic. cap. 5. Ἐπὶ τὸ φ ι λ ο σ ο φ ε ῖ ν καὶ π ο ν ε ῖ ν καὶ γράφειν ἃ διανοηθείην κατέφυγον. Τρυφαί in hac sententia *bono* sensu interpretor pro *magnifico* (regio scilicet) *apparatu*. Ita τρυφᾶν ad Nicocl. cap. 9. Τρύφα μὲν ἐν ταῖς ἐσθῆσι καὶ τοῖς περὶ τὸ σῶμα κόσμοις, καρτέρει δὲ ὡς χρὴ τοὺς βασιλέας ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν. Ita quoque *luxus* usurpatur Virg. Aeneid. I, 641, et VI, 604. Infra lego cum Bekkero ex Urbinate ἁμιλλωμένοις; vulgat. ἀγωνιζομένοις.

CAP. XVIII.

Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate; vulgat. ἐμὸν μὲν οὖν ἐστι. Bekkerus omisit καί ante λέγειν. — Verbi ὀρέγεσθαι *appetere* exempla dedimus in annotat. ad orat. de pac. p. 131. Adde hunc nostrum locum, et ex epistol. II. p. 415. Coray. Καίτοι πῶς οὐ χρὴ προθύμως ὀρέγεσθαι τῆς τοιαύτης εὐνοίας, δι' ἧς οὐ μόνον τὴν ὑπάρχουσαν ἰσχὺν ἀσφαλῶς καθέξεις, ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἑτέραν ἀκινδύνως προσκτήσῃ; ex ea, quae Demostheni adscribitur, *amatoria* oratione p. 1416. Reisk. Ἀλλ' ἡγοῦ κράτιστον μὲν εἶναι τὸ πρωτεύειν ἐν ἅπασι, τοῦτον δ' ὀρεγόμενον ὀφθῆναι μᾶλλον συμφέρειν ἢ προέχοντα ἐν τοῖς τυχοῦσι κ. τ. λ. — Mox tenui vulgatam τὸν ἄλλον χρόνον, pro qua Bekkerus, Vaticanum et Urbinatem sequens: τὸν λοιπὸν χρόνον. Post πλείστων addidi cum Bekkero ex Vaticano et Urbinate καὶ μεγίστων. — Quod sententiam ὡς ἅπασι μὲν προσήκει κ. τ. λ. μάλιστα δ' ὑμῖν κ. τ. λ. attinet, haud ab re erit ex oratione ad Nicocl. cap. 3. haec apponere. Καὶ μὴν ἐκεῖνό γε φανερόν, ὅτι δεῖ τοὺς ταῦτα (scilicet πόλιν δυστυχοῦσαν παῦσαι καὶ καλῶς πράττουσαν διαφυλάξαι κ. τ. λ.) δυνησομένους καὶ περὶ τηλικούτων βουλευσομένους, μὴ ῥᾳθυμεῖν, μηδ' ἀμελεῖν ἀλλὰ σκοπεῖν ὅπως φρονιμώτερον διακείσονται τῶν ἄλλων. Δέδεικται γὰρ ὅτι τοιαύτας ἕξουσι τὰς βασιλείας, οἵας περ ἂν τὰς αὐτῶν γνώμας παρασκευάσωσιν· ὥστ' οὐδενὶ τῶν ἀθλητῶν οὕτω προσήκει τὸ σῶμα γυμνάζειν, ὡς τοῖς βασιλεῦσι τὴν ψυχὴν τὴν ἑαυτῶν. — Postea recepi cum Bekkero ex Vaticano et

Urbinate ἐκ ante Διός; vulgata ἀπὸ Διός. De usu praepositionum ἐκ et ἀπό post verba, quae *ortum* significant, diximus in annotat. ad orat. de pac. p. 183. Mox ὑπογυιότατον cum Bekkero, ubi vulgata perperam ὑπογυιώτατον; porro μὴ πολὺ διοίσεις, ubi vulgata εἰ, quod post ἀγανακτεῖν legitur, repetens: εἰ μὴ πολὺ διοίσεις.

INDEX
RERUM ET VERBORUM,
DE
QUIBUS IN PROOEMIO ATQUE IN ANNOTATIONE
DISSERITUR.

